

Bruksela, dnia 10 listopada 2009 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 53/2009

Inicjatywy i raporty Komisji Europejskiej październik 2009 (wybrane)

1. ROLNICTWO - Mleko: Komisja przyjmuje nowe propozycje mające na celu wsparcie producentów mleka

Komisja Europejska zaproponowała w dniu 9 października wprowadzenie dwóch zmian do przepisów regulujących rynek mleczarski w ramach kontynuacji wysiłków mających na celu stabilizację rynku mleka. Po pierwsze, jak ogłosiła w ubiegłym miesiącu **Mariann Fischer Boel**, komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, proponuje się objęcie w przyszłości rynku mleczarskiego klauzulą, która już istnieje w innych sektorach rolnych, w celu umożliwienia szybszego reagowania na zakłócenia rynku. Po drugie na rok kwotowy 2009/2010 i 2010/2011 zmiany w programach wykupywania kwot przez państwa członkowskie pozwolą, aby wykupione kwoty zachowywane w rezerwie krajowej nie były już liczone jako część kwoty krajowej przy podejmowaniu decyzji, czy należna jest opłata za przekroczenie kwot. Jeżeli opłata ta będzie pobierana, część odpowiadająca wykupionej kwocie może być wykorzystana przez państwa członkowskie na restrukturyzację sektora. Propozycje te będą omawiane przez ministrów rolnictwa UE w dniu 19 października. Jeszcze w tym miesiącu Komisja formalnie przyjmie zmiany do przepisów dotyczących pomocy państwa, aby umożliwić poszczególnym państwom członkowskim wypłacenie rolnikom do 15 000 euro krajowej pomocy przed końcem 2010 roku.

„Propozycje te po raz kolejny pokazują nasze zaangażowanie w pomoc producentom mleka w trudnej sytuacji rynkowej” powiedziała komisarz Fischer Boel. „Szeroki wachlarz środków, jakie już podjęliśmy pozytywnie wpływa na sytuację rynkową, a dzisiejsze propozycje będą pomocne w dłuższej perspektywie. W przyszłym tygodniu odbędzie się również pierwsze spotkanie grupy wysokiego szczebla w sprawie przyszłości rynku mleczarskiego w dalszej perspektywie. Natomiast 19 października ministrowie mają głosować nad planowanym przez nas przedłużeniem okresu skupu interwencyjnego.”

- **Ostatnie wydarzenia na rynku mleczarskim**

Najnowsze dane pokazują, że stale wzrastają nie tylko ceny wszystkich przetworów mlecznych, ale również cena surowego mleka na wyjściu z gospodarstwa. Przeciętna cena mleka w lipcu i sierpniu wynosiła 25-26 centów za litr, a według najnowszych informacji przekazanych przez większość przetwórców w Europie, we wrześniu i październiku spodziewany jest dalszy wzrost cen mleka w skupie o 1-2 centy. Od czerwca tego roku bieżące ceny mleka wzrosły jeszcze wyraźniej. Ceny produktów kwalifikujących się do skupu interwencyjnego (mleko i odtuszczone mleko w proszku) wzrosły o 7-9 procent w ciągu trzech miesięcy i znajdują się obecnie zdecydowanie powyżej poziomu cen skupu interwencyjnego.

- **Wcześniej podjęte działania**

Komisja planuje wydanie do 600 milionów euro na środki rynkowe w tym roku. Wniosek Komisji w sprawie przedłużenia okresu skupu interwencyjnego będzie poddany pod głosowanie w Radzie w dniu 19 października. Siedemdziesiąt procent płatności bezpośrednich może w tym roku zostać zrealizowanych z sześciotygodniowym wyprzedzeniem (począwszy od dnia 16 października). W ramach reformy WPR z 2003 r. dodatkowe 5 miliardów euro rocznie zostało dołączone do płatności bezpośrednich dla rolników produkujących mleko, aby zrekompensować obniżki cen skupu interwencyjnego. W ramach oceny funkcjonowania reformy WPR i Europejskiego planu naprawy gospodarczej dodatkowe 4,2 miliardów euro jest przeznaczone na „nowe wyzwania”, w tym na restrukturyzację rynku mleczarskiego. Jest to uzupełnienie środków już dostępnych w ramach polityki rozwoju obszarów wiejskich. Komisja wzmocniła również program na rzecz spożycia mleka w szkołach, rozszerzając wachlarz produktów i przedział wiekowy dzieci objętych programem. Komisja uruchomiła również kolejną turę działań promocyjnych na rzecz przetworów mlecznych. Komisja przygotowuje obecnie sprawozdanie w sprawie łańcucha dostaw na rynku mleczarskim, w trosce o zwiększenie przejrzystości oraz wykrywanie ewentualnych zakłóceń konkurencji. Będzie ono opublikowane przed końcem tego roku oraz poddane dyskusji na forum grupy wysokiego szczebla.

Dodatkowe informacje:

http://ec.europa.eu/agriculture/markets/milk/index_en.htm

2. ROLNICTWO - Mleko: Komisja tymczasowo zezwoliła państwom członkowskim na wypłacanie rolnikom pomocy państwa w wysokości do 15 000 euro

W dniu 28 października Komisja Europejska zgodziła się, aby państwa członkowskie mogły wypłacić rolnikom pomoc państwa w formie jednorazowych dopłat nie przekraczających 15 000 euro. Jest to kolejny krok podjęty przez Komisję na rzecz stabilizacji dochodów producentów mleka, choć dopłaty dostępne będą dla rolników we wszystkich sektorach. Decyzja ta wprowadza zmiany do tymczasowego kryzysowego programu pomocy państwa przyjętego przez Komisję w styczniu 2009 r., w którym przewidziano szereg środków pomocy ułatwiających unijnym przedsiębiorstwom dostęp do finansowania. Decyzja Komisji oznacza rozszerzenie tymczasowego programu o dodatkową, zgodną z nim kwotę pomocy dla rolników w

wysokości ograniczonej do 15 000 euro. Kwota ta przysługuje jednorazowo każdemu przedsiębiorstwu do końca 2010 r. Wszelka pomoc de minimis już otrzymana od początku 2008 r. musi zostać odjęta od tej kwoty. Programy pomocy uruchomione na mocy nowego instrumentu muszą być dostępne dla wszystkich producentów pierwotnych i stanowić uzupełnienie innych ogólnych środków anty kryzysowych, które funkcjonują już w danym państwie członkowskim. Pomysł, aby umożliwić rolnikom otrzymanie pomocy państwa w wysokości do 15 000 euro, został wcześniej zawarty w komunikacie Komisji dotyczącym sektora mleczarskiego z dnia 22 lipca 2009 r.

„Możliwość wypłacenia rolnikom pomocy w wysokości do 15 000 euro przez władze krajowe powinna pomóc w pokonaniu poważnych problemów z płynnością finansową, których doświadczają niektórzy rolnicy” powiedziała Mariann Fischer Boel, Komisarz ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich. „Wierzę, że ta pomoc, w połączeniu ze środkami dostępnymi na szczeblu unijnym, pomoże producentom mleka wyjść z trudnej sytuacji, w jakiej się znajdują.”

- **Środki zastosowane wcześniej w sektorze mleczarskim**

Komisja planuje w tym roku wydanie do 600 milionów euro na środki rynkowe. Okres interwencyjny został wydłużony do końca sierpnia 2010 r. Siedemdziesiąt procent płatności bezpośrednich może w tym roku zostać zrealizowanych z sześciotygodniowym wyprzedzeniem (począwszy od dnia 16 października). W ramach reformy WPR z 2003 r. do płatności bezpośrednich dla rolników produkujących mleko dołączone zostało dodatkowe 5 miliardów euro rocznie, aby zrekompensować obniżki cen skupu interwencyjnego.

Dnia 19 października Komisja ogłosiła dodatkowy pakiet pomocowy dla producentów mleka opiewający na kwotę 280 milionów euro.

W ramach oceny funkcjonowania reformy WPR i Europejskiego planu naprawy gospodarczej dodatkowe 4,2 miliardów euro jest przeznaczone na „nowe wyzwania”, w tym na restrukturyzację rynku mleczarskiego. Jest to uzupełnienie środków już dostępnych w ramach polityki rozwoju obszarów wiejskich.

Komisja wzmocniła również program dopłat do spożycia mleka w szkołach, rozszerzając wachlarz produktów i przedział wiekowy dzieci objętych programem. Komisja uruchomiła również kolejną turę działań promocyjnych na rzecz przetworów mlecznych. Średnio- i długoterminowa przyszłość sektora mlecznego jest obecnie przedmiotem analiz prowadzonych przez grupę ekspertów wysokiego szczebla ds. mleka, która do końca czerwca 2010 r. ma przedstawić swoje ostateczne sprawozdanie.

3. ROLNICTWO - Mleko: Pierwsze posiedzenie grupy wysokiego szczebla poświęcone stosunkom umownym i sile przetargowej na rynku mleczarskim

Grupa ekspertów wysokiego szczebla ds. mleka spotkała się po raz pierwszy w Brukseli we wtorek 13 października, prowadząc konstruktywne dyskusje na temat stosunków umownych i siły przetargowej na rynku mleczarskim. Grupa wysokiego szczebla została powołana przez Komisję Europejską w celu zbadania średnio- i

długoterminowej przyszłości rynku mleczarskiego, w szczególności ze względu na wycofywanie kwot mlecznych, które zakończy się w kwietniu 2015 r. Jej prace prowadzone są równoległe do działań wprowadzanych przez Komisję w celu stabilizacji rynku mleczarskiego w perspektywie krótkoterminowej. GWS przewodniczy **Jean-Luc Demarty**, Dyrektor Generalny ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich w Komisji Europejskiej, a państwa członkowskie są reprezentowane przez wyższych urzędników. Kolejne posiedzenia będą odbywały się raz w miesiącu, a GWS wyda swoje sprawozdanie końcowe pod koniec czerwca 2010 r.

Na posiedzeniu rozpoczęto dyskusję na temat pierwszego bloku zagadnień określonych w programie prac grupy: stosunków umownych i siły przetargowej. Pierwsza runda rozmów dotyczyła następujących kwestii:

1) Czy istnieje potrzeba zawierania sformalizowanych umów między producentami mleka a jego nabywcami/przetwórcami na dostawy surowego mleka?

Czy pomogłyby one w ograniczeniu zmienności?

Czy powinny one być obowiązkowe w odniesieniu do wszystkich dostaw czy też zdecydowanie się na nie powinno pozostawać w gestii zainteresowanych stron?

2) Jakie powinny być zasadnicze elementy tych umów?

Cena? W jaki sposób mogłaby ona być swobodnie negocjowana między stronami, przy jednoczesnym zapewnieniu równoważnego traktowania podobnych transakcji?

Wielkość – ustalona z góry? Co zrobić w przypadku niedoboru dostaw lub dodatkowych ilości?

Czas trwania – jaki jest właściwy okres? Czy należy ustalić z góry obowiązkowy okres minimalny?

3) Jak należy postępować w przypadku naruszeń umowy?

Czy zastosowanie mają przepisy prywatnego prawa umownego czy bezpośrednio egzekwowanie przez państwo członkowskie?

4) W jaki sposób można zwiększyć siłę przetargową rolników?

Jaką rolę mogłyby odgrywać organizacje rolników (producentów) w tym kontekście?

- **Przyszłe zadania:**

Następne posiedzenie grupy wysokiego szczebla poświęcone omawianiu tego bloku zagadnień odbędzie się w dniach 10 listopada i 8 grudnia br. Kolejne spotkania będą organizowane co miesiąc. Przesłuchania w obecności zainteresowanych stron rozpoczną się na posiedzeniu w listopadzie. Będą w nich brać udział, między innymi, organizacje reprezentujące producentów i przetwórców, krajowe organy ochrony konkurencji, naukowcy, konsumenci i dystrybutorzy. Na posiedzeniu w styczniu omawiane będą doświadczenia krajów trzecich. Planuje się zorganizowanie konferencji w marcu 2010 r. Konsultacje internetowe rozpoczną się w styczniu 2010 r., a zakończą tuż przed konferencją.

4. ROLNICTWO - Mleko: pięć państw członkowskich musi zapłacić 99 mln EUR opłat za przekroczenie krajowych kwot mlecznych

Według szacunkowych obliczeń Komisji Europejskiej opartych na zgłoszeniach dokonywanych co roku przez państwa członkowskie, opłaty za przekroczenie kwoty krajowej nałożone na państwa członkowskie, które przekroczyły przydzielone im

kwoty mleczne, sięgają nieco ponad 99 mln EUR za rok gospodarczy 2008/2009. W ubiegłym roku opłaty te wyniosły ogółem 340 mln EUR. Pięć państw członkowskich (Austria, Cypr, Włochy, Luksemburg i Holandia) przekroczyło przyznane im kwoty na dostawy mleka. Nadwyżka wynosi ogółem 348 400 ton, a wynikająca z niej opłata za przekroczenie kwot krajowych sięga 97 mln EUR. Włochy przekroczyły kwoty na dostawy mleka o 1,5 proc., Holandia o 1,4 proc., a Austria o 1,2 proc. W przypadku sprzedaży bezpośredniej konsumentom, Włochy i Holandia odnotowały nadwyżki wynoszące ogółem 7 500 ton i wiążące się z koniecznością wniesienia opłaty za przekroczenie kwoty krajowej na sprzedaż bezpośrednią w wysokości 2,1 mln EUR. Poziom całkowitej produkcji mleka w UE w roku kwotowym 2008-2009 (od kwietnia do marca) był o 4,2 proc. niższy od poziomu kwoty.

Komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich **Mariann Fischer Boel** stwierdziła: “Pomimo zwiększenia kwot w roku 2008/2009, w produkcji w zasadzie nie odnotowano zmian w stosunku do roku poprzedniego, ale ceny były znacznie niższe. Skoro poziom produkcji był o 4 proc. niższy od poziomu kwoty, oczywiste jest, że nie ma żadnego związku pomiędzy niskimi cenami dla producentów w ostatnich miesiącach a stopniowym znoszeniem systemu kwot.”

Za rok kwotowy 2008/2009 (od kwietnia 2008 r. do marca 2009 r.) łączna kwota na dostawy do mleczarni wynosiła 143,0 mln ton. Kwota ta jest podzielona na 935 000 kwot indywidualnych w całej Unii Europejskiej (UE-27). Ponadto istnieje też osobna kwota w wysokości 3,4 mln ton na sprzedaż bezpośrednią konsumentom, podzielona na 405 000 kwot indywidualnych. Całkowita kwota opłaty za przekroczenie kwoty krajowej, którą należy zapłacić w roku 2008/2009, jest znacznie niższa od kwoty z roku 2007/2008 (-71proc.).

W większości państw członkowskich dostawy nieznacznie zmniejszyły się lub pozostały na niezmiennym poziomie, podczas gdy kwota wzrosła o 3 400 000 ton (+2,4 proc.) zgodnie z decyzją Rady z marca 2008 r. i reformą WPR przyjętą w 2003 r. Producenci z 22 na 27 państw członkowskich nie zapłacą opłaty za przekroczenie kwoty krajowej na dostawy, ponieważ w tych państwach nie przekroczone kwot krajowych. W 13 państwach dostawy były co najmniej o 5 proc. niższe niż przyznana kwota (Zjednoczone Królestwo, Słowacja, Finlandia, Estonia, Łotwa, Grecja, Węgry, Szwecja, Słowenia, Bułgaria, Litwa, Malta i Rumunia).

Jeżeli chodzi o bezwzględną wysokość niewykorzystanej kwoty, w Zjednoczonym Królestwie i we Francji, gdzie pozostało odpowiednio 1 456 440 i 1 192 628 niewykorzystanych ton, odnotowano najbardziej znaczący niedobór w podaży. Całkowita niewykorzystana kwota na dostawy w 22 państwach członkowskich, które nie wykorzystywały swej kwoty w całości, wynosi 5,73 mln ton. Oznacza to, że po uwzględnieniu nadwyżek, które wystąpiły w pozostałych pięciu państwach członkowskich, dostawy mleka ogółem w ramach całkowitej kwoty dostępnej w 27 państwach członkowskich wyniosły w rzeczywistości 5,38 mln ton.

- **Jak działa system kwot**

Wprowadzanie do obrotu mleka krowiego w Unii Europejskiej podlega systemowi kwot. Każde państwo członkowskie ma dwie kwoty – jedną na dostawy do mleczarni, drugą na sprzedaż bezpośrednią konsumentom. Te ilości są rozdzielane między

producentów (kwoty indywidualne) w każdym państwie członkowskim. Jeżeli krajowa kwota zostanie przekroczona, producenci w danym państwie członkowskim, którzy przyczynili się do tego przekroczenia, uiszczają opłatę za przekroczenie kwoty krajowej. Producenci mleka krowiego muszą wnieść opłatę z tytułu nadwyżki w odniesieniu do ilości mleka lub ekwiwalentu mleka wykraczających poza kwotę i wprowadzonych do obrotu w ciągu 12 miesięcy – od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca. Co roku do dnia 1 września państwa członkowskie muszą składać Komisji sprawozdanie z wyników stosowania systemu kwot mlecznych w poprzednim okresie. Zgłoszenie to ma formę wypełnionego kwestionariusza zawierającego wszystkie dane konieczne do obliczenia opłaty wyrównawczej z tytułu nadwyżki. Stawka opłaty za przekroczenie kwoty krajowej z tego tytułu wynosi 27,83 EUR za 100 kg nadwyżki.

5. ROLNICTWO I GOSPODARKA - Komisja proponuje konkretne działania w celu poprawy funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w UE

Komisja przyjęła w dniu 28 października 2008 r. komunikat zmierzający do usprawnienia funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie. Zanotowany ostatnio gwałtowny spadek cen towarów rolnych oraz utrzymujące się jednocześnie wysokie konsumpcyjne ceny żywności wzbudziły obawy co do sprawnego funkcjonowania tego kluczowego sektora gospodarki europejskiej. Polepszenie stosunków handlowych pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w łańcuchu dostaw będzie znaczącym krokiem w kierunku usprawnienia łańcucha dostaw żywności, co w ostatecznym rozrachunku będzie korzystne zarówno dla wszystkich podmiotów uczestniczących w łańcuchu dostaw, jak i konsumentów.

„Większa przejrzystość cen w całym łańcuchu dostaw żywności jest niezwykle istotna dla jego uczestników, konsumentów i decydentów. Nowe europejskie narzędzie monitorowania cen żywności jest znaczącym krokiem w tym kierunku.” stwierdził **Joaquín Almunia**, komisarz ds. gospodarczych i walutowych. **Mariann Fischer Boel**, komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, skomentowała to następująco: „Jak pokazują ostatnie wydarzenia na rynku mleczarskim, zbyt często ceny uzyskiwane przez rolników nie mają żadnego związku z cenami płaconymi przez konsumentów w sklepach. Wraz z organami krajowymi, podwoimy starania na rzecz zapewnienia skutecznego funkcjonowania łańcucha dostaw od producenta do konsumenta. Zamierzam zwrócić się do grupy ekspertów wysokiego szczebla ds. mleka, aby przeprowadzili oni dogłębną analizę konkluzji zawartych w tym sprawozdaniu oraz zalecili działania, jeśli jest to konieczne. Musimy zapewnić naszym producentom mleka utrzymanie się na godziwym poziomie teraz i w przyszłości. Dotyczy to również producentów innych produktów rolnych.”

W komunikacie proponuje się konkretne działania programowe, podejmowane na szczeblu państw członkowskich i UE, zmierzające do poprawy funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie. Łańcuch dostaw żywności obejmuje ważne sektory gospodarki – rolnictwo, przemysł przetwórstwa spożywczego i dystrybucję – które razem zapewniają ponad 7 proc. miejsc pracy w Europie. Sektory te mają bezpośredni wpływ na wszystkich obywateli, gdyż wydatki na żywność stanowią średnio 16 proc. ogółu wydatków w gospodarstwie domowym. Dlatego też niezwykle ważne jest, aby łańcuch dostaw żywności funkcjonował prawidłowo w celu

dostarczenia bezpiecznych produktów spożywczych o wysokiej jakości po przystępnych cenach.

Zmiany cen żywności budzą od pewnego czasu rosnące wątpliwości co do prawidłowego funkcjonowania łańcucha dostaw żywności. Gwałtowny spadek cen towarów rolnych w 2008 r. zupełnie nie znalazł dotychczas odzwierciedlenia w spadku cen żywności na poziomie producenta i konsumenta. Było to szczególnie widoczne na rynku mleczarskim w ciągu ostatnich kilku miesięcy.

W komunikacie opisano szczególnie newralgiczne aspekty stosunków umownych pomiędzy poszczególnymi uczestnikami łańcucha, wynikające z ich różnorodności i różnic w możliwościach negocjacyjnych. Podkreślono także brak przejrzystości cen w całym łańcuchu, jak również wzrastającą niestabilność cen towarów. Komunikat udowadnia również, że wewnętrzny rynek żywności jest nadal podzielony według produktów i poszczególnych państw członkowskich.

W celu przezwyciężenia zidentyfikowanych trudności oraz poprawy funkcjonowania łańcucha dostaw żywności Komisja proponuje:

- **wspieranie trwałych i opartych na zasadach rynkowych stosunków pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi stronami uczestniczącymi w łańcuchu dostaw żywności:**
  - Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu lepszego zidentyfikowania nieuczciwych praktyk umownych, wynikających z nierównych możliwości negocjacyjnych, oraz w celu podniesienia świadomości zainteresowanych stron w tej kwestii, a także ułatwienia zgłaszania potencjalnych nadużyć;
  - w ścisłej współpracy z krajowymi organami ds. konkurencji, Komisja będzie nadal ściśle monitorować ewolucję kwestii związanych z konkurencją w obszarze łańcucha dostaw.
- **zwiększenie przejrzystości w łańcuchu dostaw żywności:**
  - Komisja opublikowała pierwszą wersję europejskiego narzędzia monitorowania cen żywności, które przyczyni się do lepszego zrozumienia, w jaki sposób zmieniają się ceny, oraz wezwała państwa członkowskie do opracowania łatwo dostępnego serwisu internetowego służącego porównywaniu detalicznych cen żywności;
  - Komisja ustanowiła również szereg środków na rzecz poprawy nadzoru rynku towarowych instrumentów pochodnych, z myślą o ograniczeniu niestabilności cen i spekulacji.
- **sprzysiężanie integracji wewnętrznego rynku żywności i konkurencyjności we wszystkich sektorach łańcucha dostaw żywności:**
  - Komisja dokona przeglądu wybranych norm środowiskowych i systemów oznakowania pochodzenia, które mogą utrudniać handel transgraniczny.
  - Komisja dokona oceny środków, których celem jest rozwiązywanie praktycznych problemów związanych z barierami terytorialnymi, dzięki którym dostawcy „wymuszają” na sprzedawcach detalicznych, aby zaopatrywali się oni lokalnie.
  - W szczególności w sektorze podstawowym należy zbadać, jak można wzmocnić możliwości negocjacyjne rolników, na przykład poprzez tworzenie organizacji producentów, przy jednoczesnym poszanowaniu zasad konkurencji. Mogłoby to

nastąpić zarówno w kontekście wspólnej polityki rolnej, jak i w szerszym kontekście WPR po 2013 r.

Do końca 2010 r. Komisja sporządzi sprawozdanie dotyczące postępów w zakresie realizacji tych wniosków. Ponieważ zaangażowanie ze strony zainteresowanych podmiotów i państw członkowskich ma zasadnicze znaczenie dla pomyślnej realizacji tych inicjatyw, proponuje się rozszerzyć skład, status i mandat Grupy Wysokiego Szczebla ds. Konkurencyjności Europejskiego Przemysłu Rolno-Spożywczego, w celu stworzenia forum dyskusyjnego dotyczącego łańcucha dostaw żywności.

Komunikat ten jest wynikiem prac międzyresortowej grupy zadaniowej pod przewodnictwem Dyrekcji Generalnej AGRI i ECFIN, w której brały aktywny udział służby podległe paniom komisarz Kroes i Kuneva.

- **Kontekst**

Komisja z uwagą śledzi zmiany cen żywności w ramach monitorowania rynku rozpoczętego w kontekście przeglądu jednolitego rynku z 2007 r. W grudniu 2008 r. Komisja opublikowała sprawozdanie okresowe zatytułowane „Ceny żywności w Europie” wraz z planem działania określającym główne kierunki polityczne.

Pełny tekst komunikatu jest dostępny na stronie:

http://ec.europa.eu/economy_finance/thematic_articles/article16028_en.htm

6. POLITYKA KONKURENCJI - Przeciwdziałanie praktykom monopolistycznym: Komisja przyjmuje nowe rozporządzenie o wyłączeniach grupowych dla konsorcjów żeglugi liniowej

Komisja Europejska przyjęła nowe rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych zmieniające dotychczasowe zasady wyłączenia konsorcjów żeglugi liniowej z zastosowania przepisów Traktatu WE dotyczących praktyk ograniczających konkurencję (art. 81). Obecne rozporządzenie 823/2000 w sprawie wyłączeń grupowych dla konsorcjów, które wygasa w kwietniu 2010 r., zezwala na współpracę przewoźników żeglugi liniowej dla celów świadczenia wspólnych usług przewozu ładunków (tzw. „konsorcja”). Nowe rozporządzenie przedłuża dotychczasowe wyłączenie w zakresie tego typu współpracy o kolejne pięć lat, do kwietnia 2015 r., w nowych warunkach prawnych i gospodarczych. Zmiany dotyczą przede wszystkim obniżenia pułapu udziału rynkowego, powyżej którego przedsiębiorstwa nie będą uprawnione do automatycznego wyłączenia na mocy rozporządzenia oraz rozszerzenia zakresu wyłączenia na wszystkie usługi przewozu ładunków żeglugą liniową.

Neelie Kroes, komisarz ds. konkurencji, stwierdziła: „Od 1995 r. przewoźnikom liniowym przyznano warunkowe wyłączenie z zastosowania zasad konkurencji w przypadku wspólnego świadczenia usług. Ponieważ rynek się zmienia, zasady dotyczące wyłączeń również musiały zostać poddane przeglądowi. W wyniku wnikliwej oceny Komisja podjęła decyzję o zmianie rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych dla konsorcjów i przedłużeniu jego obowiązywania o kolejne pięć lat. Jestem przekonana, że rozporządzenie to godzi interesy przewoźników liniowych oraz użytkowników transportu”.

Konsorcjum jest formą współpracy operatorów żeglugi liniowej w celu świadczenia wspólnie usług transportu morskiego ładunków. Takie porozumienia zazwyczaj zezwalają przewoźnikom liniowym zrationalizować działalność oraz osiągnąć korzyści skali. W przypadku gdy konsorcja muszą konkurować z odpowiednią liczbą innych podmiotów, użytkownicy świadczonych przez nie usług transportowych (np. nadawcy ładunku) odnoszą zazwyczaj korzyści płynące z poprawy wydajności i jakości usług. Rozporządzenie o wyłączeniach grupowych dla konsorcjów, przyjęte po raz pierwszy w 1995 r., a następnie przedłużone w 2000 r. i 2005 r., obejmuje wyłączeniem konsorcja przewoźników spełniające określone w nim warunki.

Zgodnie z nowym i dotychczasowym rozporządzeniem w sprawie wyłączeń grupowych, wszystkie porozumienia konsorcyjne (za wyjątkiem porozumień dotyczących cen) mające na celu wspólne świadczenie liniowych usług przewozowych są wyłączone z zastosowania przepisów Traktatu WE dotyczących praktyk ograniczających konkurencję (art. 81), o ile spełniają warunki i obowiązki określone w rozporządzeniu.

Nowe rozporządzenie uwzględnia konieczne zmiany podyktowane zniesieniem w 2006 r. rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych dla konferencji linii żeglugowych. Rozporządzenie ma również lepiej odzwierciedlać obecne praktyki rynkowe oraz dostosować wyłączenie grupowe dla konsorcjów do wymogów określonych w pozostałych rozporządzeniach w sprawie wyłączeń grupowych dotyczących współpracy horyzontalnej między przedsiębiorstwami. Zakres stosowania nowego rozporządzenia został rozszerzony na wszystkie usługi przewozu ładunków żeglugą liniową, skonteneryzowanych lub nie. Wykaz rodzajów działalności objętych wyłączeniem został zmieniony, aby lepiej odzwierciedlać bieżące praktyki rynkowe. Pułap udziału rynkowego został obniżony z 35 % do 30 %, oraz wyjaśniono, według jakiej metody powinien być obliczany. Przedłużono również klauzule dotyczące wystąpienia oraz okresy, w których nie ma możliwości rozwiązania umowy, w przypadku gdyby członek konsorcjum chciał się z niego wycofać, by lepiej odzwierciedlały bieżącą praktykę rynkową, gwarantując przy tym elastyczność przewoźnikom.

Przeprowadzone przez Komisję badanie rynku ujawniło istnienie układów powiązań pomiędzy konsorcjami lub ich członkami. W nowym rozporządzeniu wyjaśnia się, że Komisja może wycofać przywilej wyłączenia grupowego, jeśli takie powiązania mają negatywny wpływ na konkurencję.

Jeśli konsorcjum nie spełnia warunków określonych w rozporządzeniu, np. udział rynkowy jego członków przekracza wyznaczony pułap, nie oznacza to automatycznie, że współpraca jest niezgodna z prawem, tylko że jej zgodność z zasadami konkurencji musi zostać poddana indywidualnej ocenie.

Przegląd rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych dla konsorcjów rozpoczął się w 2007 r. badaniem odnośnego rynku. Komisja zapoznała się z uwagami zainteresowanych osób trzecich w sprawie wstępnego projektu rozporządzenia jesienią 2008 r.

Nowe rozporządzenie wejdzie w życie w momencie wygaśnięcia bieżącego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych w dniu 25 kwietnia 2010 r., co daje

przewoźnikom liniowym wystarczająco dużo czasu na dostosowanie wzajemnych porozumień do zmienionych reguł.

7. POMOC PAŃSTWA - Komisja zatwierdza tymczasowy polski plan pozwalający na udzielenie ograniczonej pomocy w celu wsparcia realnej gospodarki

Komisja Europejska zatwierdziła na mocy zawartych w Traktacie WE zasad w sprawie pomocy państwa polski plan pomocy mający na celu udzielenie wsparcia przedsiębiorstwom napotykaającym trudności finansowe wynikające z ograniczenia podaży kredytów w związku z obecnym kryzysem finansowym. Aby osiągnąć ten cel, plan przewiduje udzielanie pomocy w formie dotacji bezpośrednich i konwersji długów do dnia 31 grudnia 2010 r. Plan spełnia wymogi określone w tymczasowych ramach prawnych w zakresie pomocy państwa ułatwiających dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego, ze zmianami wprowadzonymi w dniu 25 lutego 2009 r. W szczególności plan ten jest odpowiednim środkiem zaradczym umożliwiającym przeciwdziałanie poważnym zakłóceniom, które dotknęły całą polską gospodarkę, jest ograniczony w czasie, zgodny z odpowiednimi limitami i dotyczy wyłącznie przedsiębiorstw, które nie miały trudności w dniu 1 lipca 2008 r. Dlatego też jest zgodny z art. 87 pkt 3 lit. b) Traktatu WE.

Komisarz ds. konkurencji **Neelie Kroes** powiedziała: „Plan został przygotowany, aby pomóc w utrzymaniu dotychczasowego poziomu zatrudnienia i zapobieganiu bankructwom. Jesteśmy zadowoleni, że sprzyja on inwestycjom i prowadzi do ożywienia koniunktury gospodarczej, a jednocześnie nie zakłóca konkurencji.”

Władze polskie opracowały plan na podstawie zasad określonych w tymczasowych ramach prawnych w zakresie pomocy państwa na rzecz realnej gospodarki w dobie kryzysu. Środki mogą być stosowane do dnia 31 grudnia 2010 r. Plan nie dotyczy przedsiębiorstw, które miały trudności już przez 1 lipca 2008 r. (tzn. przed załamaniem rynku kredytowego).

Ze względu na znaczenie planu dla całej polskiej gospodarki, Komisja uznała, że może on zostać zatwierdzony na mocy art. 87 ust. 3 lit. b) Traktatu WE. Władze polskie wykazały, że plan jest niezbędny, proporcjonalny i właściwy jako środek zaradczy zapobiegający poważnym zakłóceniom, które mogłyby dotknąć całą polską gospodarkę.

8. PROCES ROZSZERZENIA UE - Rok postępów na Bałkanach Zachodnich i w Turcji

Komisja przyjęła dnia 14 października 2009 r. roczną strategię w sprawie rozszerzenia UE. W opublikowanym komunikacie podkreśla się postęp, jakiego dokonano na Bałkanach Zachodnich i w Turcji w kierunku integracji europejskiej podczas trudnego roku ogólnoswiatowego kryzysu gospodarczego. Wymienia się w nim również najważniejsze problemy, z jakimi będą się musiały zmierzyć te kraje w najbliższych miesiącach i latach. W świetle postępów, jakie zrobiła Bułgaria, Jugosłowiańska Republika Macedonii, Komisja zdecydowała o otwarciu negocjacji z

tym krajem. Dużym krokiem naprzód dla regionu będzie stopniowe zmniejszanie ograniczeń wizowych dla krajów Bałkanów Zachodnich w ciągu 2010 r.

Na rok 2009 przypada dwudziesta rocznica upadku muru berlińskiego oraz piąta rocznica rozszerzenia Unii Europejskiej o kraje Europy Środkowo-Wschodniej. Perspektywa wstąpienia do UE niezmiennie stanowi silną zachętę do reform politycznych i gospodarczych oraz umacnia pokój i stabilność. W strategicznym interesie UE leży utrzymanie tej dynamiki w oparciu o wzajemnie uzgodnione zasady i warunki. Procesowi rozszerzenia Unii towarzyszy obecnie poważna i rozległa recesja, która dotknęła zarówno samą Unię, jak i kraje kandydujące. Dwustronne nieporozumienia nie powinny powstrzymywać procesu rozszerzenia – zainteresowane strony powinny je wspólnie rozwiązać.

Była Jugosłowiańska Republika Macedonii poczyniła wyraźne postępy i w znacznym stopniu zrealizowała najważniejsze priorytety określone w Partnerstwie dla członkostwa. Zdaniem Komisji kraj ten w wystarczającym stopniu spełnia kryteria polityczne ustalone przez Radę Europejską na szczycie w Kopenhadze w 1993 r. oraz warunki procesu stabilizacji i stowarzyszenia, w związku z czym podjęła ona decyzję o wydaniu zalecenia w sprawie otwarcia negocjacji akcesyjnych.

Prezentując pakiet rozszerzeniowy, komisarz ds. rozszerzenia **Olli Rehn** powiedział: „Strategia rozszerzenia, którą dziś przedstawiamy, jest wyrazem naszego zaangażowania na rzecz europejskiej przyszłości Bałkanów Zachodnich i Turcji. W tych trudnych czasach kryzysu gospodarczego wnioski o członkostwo złożone przez Albanię i Czarnogórę są dowodem na niesłabnącą siłę przyciągania Unii oraz podkreślają naszą rolę w szerzeniu stabilności, bezpieczeństwa i dobrobytu. Wniosek Islandii nadaje naszemu programowi rozszerzenia nowy wymiar”.

Ruch bezwizowy dla obywateli Czarnogóry, Serbii i Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii począwszy od 2010 r. przyniesie obywatelom namacalne korzyści. Komisja przedstawi wnioski legislacyjne w tej sprawie w odniesieniu do Albanii oraz Bośni i Hercegowiny do połowy 2010 r. pod warunkiem spełnienia przez te kraje ustalonych warunków.

Jeśli chodzi o Turcję, komisarz Rehn stwierdził: „W Turcji widać nowe wysiłki na rzecz reform politycznych. Od dynamiki tych reform, a szczególnie od konsolidacji podstawowych wolności i praworządności, zależy postęp w negocjacjach akcesyjnych. Z zadowoleniem przyjęliśmy niedawne konsultacje w sprawie ważnej inicjatywy kurdyjskiej, które – mam nadzieję – zaowocują konkretnymi działaniami na rzecz praw dla wszystkich Turków. Cieszę się również z historycznych kroków, jakie podjęły właśnie Turcja i Armenia w kierunku normalizacji swoich stosunków. Proces ten powinien jak najszybciej doprowadzić do pełnego unormowania stosunków między tymi krajami”.

Chorwacja zrobiła znaczne postępy pod względem spełnienia warunków postawionych w negocjacjach akcesyjnych, które zostały formalnie zamknięte po tym jak Słowenia i Chorwacja porozumiały się w sprawie kwestii granicznych. Konieczna będzie kontynuacja reform, szczególnie w obszarze sądownictwa, administracji publicznej, walki z zorganizowaną przestępczością i praw mniejszości. Jeżeli Chorwacja spełni na

czas wszystkie pozostałe warunki, negocjacje akcesyjne będzie można zakończyć w przyszłym roku.

Czarnogóra złożyła wniosek o członkostwo w UE w grudniu 2008 r. Na wniosek Rady Komisja przygotowuje obecnie opinię w tej sprawie. Wybory do parlamentu w Czarnogórze przebiegły zgodnie z prawie wszystkimi standardami międzynarodowymi. Należy teraz przede wszystkim kontynuować zwiększanie potencjału administracyjnego i konsolidację praworządności.

Wniosek Albanii o członkostwo w UE wpłynął w kwietniu. Komisja przygotowuje opinię w tej sprawie, jak tylko otrzyma stosowny wniosek Rady. Wybory do parlamentu w Albanii spełniły większość międzynarodowych standardów. Do najważniejszych wyzwań należy nadal umacnianie praworządności oraz zapewnienie prawidłowego funkcjonowania instytucji państwowych.

W Bośni i Hercegowinie istnieje pilna potrzeba przyspieszenia najważniejszych reform. Europejska przyszłość tego kraju wymaga, aby jego przywódcy mieli wspólną wizję ogólnego kierunku, w jakim podąża Bośnia i Hercegowina, woli politycznej do spełnienia wymogów, jakie stawia integracja europejska, oraz spełnienia warunków dotyczących zamknięcia Biura Wysokiego Przedstawiciela.

Dowodem zaangażowania Serbii w zbliżenie się do UE są jej sukcesy w realizacji postanowień umowy przejściowej z UE i podjęcie najważniejszych reform. W świetle stałej współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla Byłej Jugosławii Komisja uważa, że UE powinna teraz zrealizować postanowienia umowy przejściowej. Serbia musi wykazać bardziej konstruktywną postawę w sprawie Kosowa.

W Kosowie utrzymano stabilność¹, sytuacja pozostaje jednak delikatna. Cywilna misja europejska EULEX została rozmieszczona w całym Kosowie i jest w pełni operacyjna. Kosowo zmaga się z wieloma problemami, takimi jak zapewnienie praworządności, walka z korupcją i zorganizowaną przestępczością, wzmocnienie potencjału administracyjnego oraz ochrona Serbów i innych mniejszości. W oddzielnym dokumencie Komisja proponuje zmniejszenie dystansu między UE i obywatelami Kosowa między innymi na drodze dialogu w sprawie wiz, z perspektywą ewentualnego złagodzenia wymogów wizowych po przeprowadzeniu koniecznych reform i spełnieniu odpowiednich warunków. Komisja proponuje również przedłużenie obowiązywania preferencyjnego systemu handlu (autonomiczne środki handlowe), z którego korzysta obecnie Kosowo, oraz przedstawi wytyczne negocjacyjne w sprawie umowy handlowej, jak tylko Kosowo spełni odpowiednie wymogi.

9. PROCES ROZSZERZENIA UE - Kosowo: realizacja perspektywy europejskiej

Komisja Europejska ogłosiła dnia 14 października 2009 r. początek nowego etapu w stosunkach UE z Kosowem. W swoim komunikacie zatytułowanym „Kosowo – realizacja perspektywy europejskiej” Komisja proponuje rozpoczęcie procesu prowadzącego do zwolnienia obywateli Kosowa z obowiązku wizowego oraz prac

---

¹ O statusie określonym rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1244/99.

przygotowawczych nad kompleksową umową w sprawie handlu, która miałaby zostać podpisana, gdy Kosowo zacznie spełniać określone wymogi. Komisarz ds. rozszerzenia, **Olli Rehn**, zaznaczył: „Dzisiejsza decyzja jest początkiem nowej ery. Proponujemy serię praktycznych działań, które poprawią życie wszystkich obywateli Kosowa. Dzięki tym środkom Kosowo przekona się, że zbliżenie się do UE nie jest wcale czymś abstrakcyjnym, lecz chodzi tu o rzeczywiste, namacalne korzyści dla wszystkich. Wzywamy teraz państwa członkowskie UE do przyjęcia naszych propozycji i śledzenia, czy Kosowo rozwija się w rytm przemian zachodzących w pozostałej części Bałkanów Zachodnich.”

Inicjatywa ta stanowi jedno z założeń dokumentu strategicznego Komisji z 2009 r. dotyczącego rozszerzenia, który przewiduje również sprawozdanie okresowe dla Kosowa za rok 2009. W listopadzie ubiegłego roku państwa członkowskie UE z zadowoleniem przyjęły wniosek Komisji o zbadanie, w jaki sposób UE mogłaby pomóc Kosowu w rozwoju politycznym i społeczno-gospodarczym w ramach ogólnej perspektywy europejskiej dla tego kraju.

Komisja wskazuje najważniejsze obszary polityki, którymi Kosowo powinno zająć się w ciągu następnych kilku lat i określa, w jaki sposób UE może służyć w tym zakresie wsparciem. Podsumowując przedstawia ona szereg zaleceń co do sposobu realizacji przyjętej polityki. Komisja proponuje rozpoczęcie prac nad liberalizacją reżimu wizowego dla obywateli Kosowa. Wnioskuje również o nawiązanie stosunków handlowych z Kosowem. Komisja pragnie także zbadać, w jaki sposób Kosowo mogłoby zostać włączone do udziału w pewnych programach wspólnotowych i inicjatywach w dziedzinach takich jak zatrudnienie, przedsiębiorstwa i edukacja. Komisja proponuje wreszcie, aby UE pogłębiła dialog polityczny prowadzony z Kosowem i rozszerzyła zakres wspólnotowej pomocy finansowej na kwestie współpracy transgranicznej. Środki unijne będą wdrażane stopniowo, stosownie do postępów Kosowa. Propozycje Komisji nie przesądzają o stanowisku państw członkowskich UE, co do statusu Kosowa.

10. STOSUNKI ZEWNĘTRZNE - Komisja przedstawia nową wizję stosunków Unii Europejskiej z Ameryką Łacińską

Komisja przedstawiła w dniu 30 września br. nową koncepcję polityczną, która wzmocnić ma strategiczne partnerstwo łączące Unię Europejską z Ameryką Łacińską. W swoim komunikacie „Unia Europejska i Ameryka Łacińska: partnerzy na arenie międzynarodowej” Komisja dokonuje oceny stanu stosunków łączących te dwa regiony i określa cele i założenia, jakie należy realizować w nadchodzących latach. W perspektywie szczytu UE - Ameryka Łacińska i Karaiby, który ma odbyć się w Hiszpanii wiosną 2010 r., w komunikacie przedstawiono również skierowane do obu regionów wytyczne i zalecenia co do rozwiązywania problemów, z jakimi regiony te się borykają, tj. kwestii zmian klimatu, kryzysu ekonomicznego i finansowego, bezpieczeństwa energetycznego oraz migracji. Ponadto w komunikacie zaproponowano stworzenie Instrumentu Inwestycyjnego dla Ameryki Łacińskiej (ang. Latin America Investment Facility – LAIF), który, wywierając efekt dźwigni, pozwoliłby na pozyskanie od instytucji finansowych środków na finansowanie projektów infrastruktury energetycznej, w tym projektów z dziedziny efektywności

energetycznej, systemów wykorzystujących energię odnawialną, transportu, środowiska naturalnego i spójności społecznej.

Benita Ferrero-Waldner, komisarz ds. stosunków zewnętrznych i europejskiej polityki sąsiedztwa, oświadczyła: „Przedstawiany dziś komunikat jest kolejnym widocznym i namacalnym krokiem na drodze wzmocnienia naszej dobrze już ugruntowanej i bogatej współpracy. Jest świadectwem tego, że oba regiony – Unia Europejska i Ameryka Łacińska – są liczącymi się podmiotami na scenie międzynarodowej, zwłaszcza w sytuacji, gdy trzeba stawić czoła wyzwaniom takim jak kryzys finansowy i ekonomiczny, zmiany klimatu, migracje. Zacieśniając naszą współpracę bezpośrednio przyczyniamy się do budowania pokoju i stabilności w regionie, a zwiększając spójność społeczną, ulepszając rządy demokratyczne i pogłębiając integrację regionalną – do jego dalszego rozwoju ogólnego. Nowy instrument inwestycyjny umożliwi zwiększenie inwestycji, szczególnie w infrastrukturę, a tym samym przyczyni się do stworzenia nowych miejsc pracy i rozwoju gospodarczego regionu. Jestem bardzo zadowolona z tego wyraźnego dowodu naszego zaangażowania w rozwój partnerstwa strategicznego z regionem Ameryki Łacińskiej i spodziewam się pomyślnego rezultatu szczytu UE - Ameryka Łacińska i Karaiby, który ma odbyć się w Hiszpanii w przyszłym roku”.

Kontekst:

W 1999 r. szefowie państw i rządów krajów Unii Europejskiej oraz Ameryki Łacińskiej i Karaibów na spotkaniu w Rio de Janeiro zawarli strategiczne partnerstwo łączące oba regiony. Przedstawiany komunikat, który opiera się na doświadczeniach zdobytych w ciągu ostatnich 10 lat, zawiera szereg konkretnych zaleceń w zakresie prowadzonej polityki, których celem jest wzmocnienie stosunków UE z Ameryką Łacińską w ramach strategicznego partnerstwa Unii Europejskiej z krajami Ameryki Łacińskiej i Karaibów. Komunikat nakreśla cztery główne kierunki przyszłych działań politycznych:

1.) Pogłębienie i ukierunkowanie dwustronnego dialogu

- Pogłębienie dialogu politycznego w kwestiach priorytetowych, związanych z obszarami stanowiącymi ogólne wyzwania, w tym między innymi w kwestiach makroekonomicznych i finansowych, bezpieczeństwa i praw człowieka, zatrudnienia i spraw społecznych, środowiska naturalnego, zmian klimatu, energii, szkolnictwa wyższego i technologii/innowacji.
- Rozwijanie i wzmocnianie mechanizmu koordynacji i współpracy między UE a krajami Ameryki Łacińskiej oraz Karaibów w zakresie narkotyków oraz prowadzenie w sposób otwarty i konstruktywny trwającego już zorganizowanego i kompleksowego dialogu na temat kwestii migracji, zgodnie z założeniami globalnego podejścia UE do kwestii migracji.

2.) Zwiększanie integracji regionalnej i wzajemnych powiązań

- Kontynuacja podjętych negocjacji (Ameryka Środkowa, kraje należące do Wspólnoty Andyjskiej i Mercosuru) oraz wspieranie regionalnych działań na rzecz integracji.
- Przyjęcie oddolnego podejścia do wspierania integracji regionalnej poprzez wzmocnianie wzajemnych powiązań.

3.) Wzmacnianie stosunków dwustronnych i większe uwzględnianie różnorodności

- Wykorzystywanie w pełni potencjału istniejących partnerstw strategicznych (z Brazylią i Meksykiem), układów o stowarzyszeniu (z Chile i Meksykiem) oraz dwustronnych umów o współpracy.
- Wzmacnianie stosunków dwustronnych z poszczególnymi krajami w ramach uzupełnienia wsparcia UE dla ugrupowań regionalnych.

4.) Opracowywanie programów współpracy i dostosowywanie ich do istniejących potrzeb

- Opracowywanie programów współpracy z Ameryką Łacińską w zakresie wprowadzania technologii nisko-emisyjnych, zrównoważonego rozwoju, zatrudnienia i lepszego podziału dochodu oraz łagodzenia skutków kryzysu ekonomicznego i finansowego.
- Wykorzystanie prowadzonego właśnie przeglądu programów współpracy do rozważenia większej różnorodności instrumentów i dostosowanie działań Komisji w zakresie współpracy do różnego rodzaju potrzeb, w tym podjęcie następujących działań:
  - dalsza koncentracja środków finansowych podlegających instrumentowi finansowania współpracy na rzecz rozwoju na najbiedniejszych krajach i potrzebach najsłabszych grup społecznych;
  - wzmacnianie współpracy, zwłaszcza w dziedzinie spójności społecznej i integracji regionalnej, poprzez koncentrowanie programów na pojawiających się potrzebach;
  - dążenie do zacieśnienia współpracy w dziedzinach związanych z wiedzą i innowacjami, takich jak badania naukowe, szkolnictwo wyższe, nauka, technologia i energia odnawialna;
  - uwzględnianie w programach rozwoju i współpracy kwestii zmian klimatu – zarówno aspektów ich łagodzenia, jak i przystosowywania się do nich, w tym kwestii zapobiegania wylesianiu;
  - rozwijanie nowych form współpracy z bardziej rozwiniętymi krajami regionu w ramach Instrumentu Finansowania Współpracy z Państwami i Terytoriami Uprzemysłowionymi oraz Innymi Państwami i Terytoriami o Wysokim Dochodzie (ICI+).
- Zbadanie możliwości partnerstwa instytucjonalnego (tj. na podstawie doświadczeń nabytych przy realizacji takich programów jak programy bliźniacze) i współpracy trójstronnej w ramach zmodernizowanego programu EUROsociAL.
- Zacieśnienie współpracy w dziedzinie sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa.

Nowe narzędzie działania na rzecz wzajemnych połączeń, integracji regionalnej i spójności społecznej: Instrument Inwestycyjny dla Ameryki Łacińskiej (LAIF)

- LAIF to nowy instrument finansowy, który pozwoli na pozyskanie od instytucji finansowych środków na finansowanie projektów w dziedzinie infrastruktury energetycznej, w tym projektów z dziedziny efektywności energetycznej, systemów wykorzystujących energię odnawialną, transportu, środowiska naturalnego i spójności społecznej. LAIF opierać się będzie na doświadczeniach i wnioskach wyciągniętych z

realizacji sąsiedzkiego funduszu inwestycyjnego², instrumentu przeznaczonego dla krajów sąsiedzkich.

Zalecenia w związku z nadchodzącym szczytem UE - kraje Ameryki Łacińskiej i Karaibów

- Uwzględnienie w dyskusjach na szczycie wpływu kryzysu, zwłaszcza w zakresie zatrudnienia i kwestii społecznych oraz uzyskanie trwałych rezultatów.
- Uruchomienie Instrumentu Inwestycyjnego dla Ameryki Łacińskiej (LAIF).
- Pogłębienie dialogu i zacieśnienie współpracy obu regionów w zakresie technologii nisko-emisyjnych i ekologicznych oraz w dziedzinie innowacji poprzez konkretne działania, w tym zwiększanie możliwości instytucjonalnych w zakresie współpracy naukowo-technicznej w regionie.
- Ogłoszenie utworzenia fundacji UE-Ameryka Łacińska i Karaiby.
- Propagowanie współpracy w kwestiach leżących we wspólnym interesie Ameryki Łacińskiej i Karaibów.

Komunikat Komisji Europejskiej znajduje się na stronie:

http://ec.europa.eu/external_relations/la/docs/com09_495_en.pdf

Inne informacje na ten temat znajdują się na stronie:

http://ec.europa.eu/external_relations/la/index_en.htm

11. STOSUNKI ZEWNĘTRZNE - Przedstawiciele UE i Korei Południowej parafowali umowę o wolnym handlu

Komisarz ds. handlu **Catherine Ashton** oraz koreański minister handlu **Kim Jong-hoon** parafowali w dniu 15 października br. umowę o wolnym handlu (FTA), która jest najważniejszym negocjowanym do tej pory porozumieniem między Unią Europejską a krajem trzecim. Szacuje się, że umowa przyniesie korzyści wynoszące około 19 mld EUR w formie nowej wymiany handlowej, przyczyni się do całkowitego zniesienia ceł między obiema gospodarkami oraz do usunięcia wielu barier pozataryfowych. Porozumienie otworzy dostęp do nowego rynku usług i inwestycji. Będzie to także duży krok na drodze postępów w dziedzinie własności intelektualnej, zamówień, polityki konkurencji i handlu oraz zrównoważonego rozwoju. FTA, wraz z nową umową ramową, oznacza istotne zacieśnienie współpracy między UE i Koreą Południową.

Po parafowaniu umowy, które odbyło się w Brukseli, komisarz **Ashton** powiedziała: „Jest to pierwsza dla UE umowa o wolnym handlu w XXI wieku, która przyczyni się do stworzenia mocnych więzi gospodarczych z innym rozwiniętym krajem. Otworzy ona nowe możliwości rynkowe dla przedsiębiorstw europejskich w sektorze usługowym, wytwórczym i rolnym. Umowa ta jest szczególnie ważna w obecnej sytuacji gospodarczej, gdyż pomaga sprostać pogorszeniu koniunktury gospodarczej oraz tworzyć nowe miejsca pracy.”

---

² Według dostępnych informacji, w 2008 r. z budżetu funduszu w wysokości 71 mln EUR wsparcie otrzymały projekty o wartości około 2,7 mld EUR.

Jedną z podstawowych korzyści wynikających z tej umowy jest szybkie zniesienie koreańskich ceł dla eksporterów z UE wynoszących 1,6 mld EUR. Umowa dotyczy również głównych pozataryfowych barier, włącznie z regulacjami i normami w tych sektorach przemysłu, które są przedmiotem europejskiego zainteresowania, tj. branży samochodowej, farmaceutycznej i elektroniki użytkowej. Sektory usługowe dotyczące m.in. telekomunikacji, środowiska, prawa, finansów i żeglugi morskiej odniosą prawdopodobnie największe korzyści w wyniku znaczących zobowiązań Korei do liberalizacji tych obszarów.

Paraflowanie FTA oznacza zamknięcie negocjacji i uzyskanie ostatecznej wersji dokumentu prawnego, który zostanie przedstawiony państwom członkowskim UE przez Komisję Europejską z początkiem 2010 r. Po podpisaniu umowy przez Prezydencję UE i Komisję Europejską zostanie ona przedłożona Parlamentowi Europejskiemu do zatwierdzenia. Spodziewane wejście w życie umowy nastąpi w drugiej połowie 2010 r.

- **Informacje ogólne**

Wartość handlu towarami między UE i Koreą wyniosła około 65 mld EUR w 2008 r. UE odnotowuje obecnie deficyt w wymianie handlowej towarami z Koreą, chociaż trendy wskazują, że rynek koreański oferuje znaczący potencjał wzrostu. Przykładowo, sprzedaż samochodów z UE do Korei wzrosła ogółem o 78% pod względem ilościowym (39% w ujęciu wartościowym) między 2005 i 2008 r. Unia Europejska odnotowuje istotną nadwyżkę handlową w odniesieniu do produktów takich jak chemikalia, wyroby farmaceutyczne, części samochodowe, maszyny przemysłowe, buty, sprzęt medyczny, metale nieżelazne, żelazo i stal, skóra i futra, drewno, ceramika oraz szkło. W przypadku produktów rolnych Korea również jest jednym z ważniejszych na świecie rynków eksportowych dla rolników UE, którzy rocznie dokonują na nim sprzedaży wartej 1 mld EUR. Zważywszy, że wartość wywozu usług wynosi 7,2 mld EUR, a przywozu - 3,9 mld EUR, w zakresie usług UE odnotowuje nadwyżkę w handlu z Koreą wynoszącą 3,3 mld EUR.

12. PRAWA CZŁOWIEKA - Komisja proponuje uproszczenie rozporządzenia dotyczącego międzynarodowych spraw spadkowych oraz zapewnienie większej przewidywalności przepisów

Komisja przyjęła w dniu 14 października wnioski zmierzający do znacznego uproszczenia rozporządzenia dotyczącego spraw spadkowych o wymiarze międzynarodowym w Unii Europejskiej. Obywatele skorzystają na określeniu wspólnych zasad pozwalających bez trudu wskazać właściwe władze i prawo mające zastosowanie do całości majątku wchodzącego w skład masy spadkowej, bez względu na jego miejsce położenia. Proponowane rozporządzenie umożliwi nie tylko lepsze zagwarantowanie praw spadkobierców, zapisobierców oraz innych osób zainteresowanych, lecz także pozwoli przyszłemu spadkodawcy z większym spokojem podejść do kwestii spadku, zapewniając mu możliwość wyboru prawa regulującego przeniesienie całego majątku. Komisja proponuje także ustanowienie europejskiego certyfikatu spadkowego umożliwiającego każdemu spadkobiercy lub zarządcy spadku udowodnienie bez trudu swojego statusu na terenie całej Unii.

Wyrażając zadowolenie z powodu przyjęcia wniosku, wiceprzewodniczący **Jacques Barrot**, komisarz ds. sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa, oświadczył: „Niezwykle istotne jest, aby obywatele oraz prawnicy mogli zrozumieć i do pewnego stopnia także wybrać przepisy mające zastosowanie do całości majątku wchodzącego w skład masy spadkowej, bez względu na miejsce jego położenia. Proponujemy, aby o właściwości władz i prawa mającego zastosowanie do spadku decydowało zasadniczo zwykle miejsce pobytu przyszłego spadkodawcy, ale umożliwiamy mu także wybór prawa właściwego dla kraju, którego jest obywatelem, jeżeli taka jest jego wola. Tym samym staramy się zapewnić większą pewność prawną, większą elastyczność, a zatem i spokojniejsze podejście do tego problemu. Natomiast europejski certyfikat spadkowy umożliwi potwierdzenie statusu spadkobiercy lub zarządcy spadku bez dodatkowych formalności na terenie całej Unii. Pragniemy w ten sposób uczynić kolejny krok w kierunku utworzenia prawdziwej europejskiej przestrzeni prawa cywilnego”.

Liczba 450 000 międzynarodowych postępowań spadkowych otwieranych każdego roku w Unii Europejskiej świadczy o istotnych rozmiarach przekazywanych w ten sposób spadków, których łączną wartość można oszacować na ponad 120 mld euro. Tymczasem przepisy mające zastosowanie do tych spadków są niezwykle skomplikowane i trudne do przewidzenia. Istnieją znaczne różnice między państwami członkowskimi jeśli chodzi o przepisy regulujące właściwość sądu, a także prawo mające zastosowanie do spadku. Skutkiem tego stanu rzeczy jest daleko posunięta niepewność prawna, często będąca przyczyną stresu, zarówno dla spadkobierców, którzy muszą stawić czoła zagmatwanej sytuacji prawnej i administracyjnej w przypadku dziedziczenia majątku znajdującego się w innym państwie członkowskim niż państwo ich zwykłego pobytu, jak również dla osób, które pragną za życia uregulować kwestię dziedziczenia.

Wniosek służy realizacji trzech celów: zwiększeniu pewności prawnej poprzez zapewnienie przewidywalności i spójności odnośnych przepisów, zapewnieniu obywatelom większej elastyczności w wyborze prawa właściwego dla spadku, który pozostawia, a także zagwarantowaniu praw spadkobierców lub zapisobierców, jak również innych osób zainteresowanych (na przykład wierzycieli).

Inicjatywa ta nie służy natomiast zmianie przepisów krajowego materialnego prawa spadkowego. Odpowiedzi na pytania o to, kto jest spadkobiercą lub też jaka część majątku przypadnie dzieciom i drugiemu z małżonków, należy zatem w dalszym ciągu poszukiwać w przepisach krajowych. Nie ma ona także wpływu na prawo rzeczowe czy prawo rodzinne obowiązujące w poszczególnych państwach członkowskich. Niezmienione pozostają także krajowe przepisy podatkowe mające zastosowanie do majątku wchodzącego w skład masy spadkowej.

- **Jakie są założenia przyszłego rozporządzenia?**

Wniosek stanowi o zastosowaniu jednolitego kryterium pozwalającego określić z góry zarówno właściwość władz, jak również prawo mające zastosowanie w postępowaniu spadkowym z elementem transgranicznym. Kryterium tym jest zwykle miejsce pobytu osoby zmarłej. Obywatele zamieszkali za granicą mogą natomiast wybrać prawo właściwe dla kraju, którego są obywatelami, w odniesieniu do całości spadku. Całość majątku wchodzącego w skład masy spadkowej będzie zatem uregulowana przepisami prawa jednego kraju, co ograniczy ryzyko sprzecznych decyzji w różnych państwach

członkowskich. Ponadto do uregulowania kwestii spadkowych właściwe będą władze w zwykłym miejscu pobytu spadkodawcy, przy czym będą one mogły skierować sprawę do organu państwa, którego spadkodawca jest obywatelem, jeżeli organ ten będzie miał lepszą możliwość rozpatrzenia sprawy. Natomiast decyzje i dokumenty urzędowe bądź akty notarialne w sprawie spadku będą wzajemnie w pełni uznawane.

Ustanowiony zostanie również **europejski certyfikat spadkowy**, umożliwiający wykazanie, bez dodatkowych formalności, statusu spadkobiercy oraz uprawnień zarządcy spadku lub wykonawcy testamentu. Będzie to stanowiło znaczny postęp w porównaniu do sytuacji obecnej, w której wyegzekwowanie swoich praw bywa niekiedy niezwykle trudne. Skutkiem będą krótsze i mniej kosztowne postępowania.

Rozporządzenie znajduje się na stronie:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0154:FIN:PL:PDF>

13. PRAWA CZŁOWIEKA - Prawa zwolnionych kobiet w ciąży

Pracownice w ciąży, z którymi rozwiązano stosunek pracy, powinny korzystać ze skutecznej ochrony sądowej praw przysługujących im na mocy prawa wspólnotowego.

Jeśli jedyna skarga przysługująca na podstawie prawa krajowego pracownikom, z którymi rozwiązano stosunek pracy podczas ich ciąży nie przyznaje właściwych terminów do wniesienia skargi, to prawo to wprowadza mniej korzystne traktowanie związane z ciążą i stanowi dyskryminację pracujących kobiet.

Luksemburski kodeks pracy transponujący dyrektywę 92/85/EWG¹³ zakazuje rozwiązywania stosunku pracy z kobietą w potwierdzonej zaświadczeniem lekarskim ciąży oraz w okresie dwunastu tygodni od dnia porodu. Pracownicy, z którą rozwiązano stosunek pracy podczas jej ciąży przysługuje termin piętnastu dni od dnia rozwiązania umowy do wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności rozwiązania stosunku pracy i o przywrócenie do pracy w danym przedsiębiorstwie.

Virginie Pontin pracowała od listopada 2005 r. dla luksemburskiego przedsiębiorstwa T-Comalux. W dniu 25 stycznia 2007 r. doręczono jej pismo wypowiedające stosunek pracy ze skutkiem natychmiastowym „ze względu na ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych” w związku z „nieusprawiedliwoną nieobecnością w pracy przez ponad trzy dni”. Następnego dnia V. Pontin poinformowała T-Comalux, że jest w ciąży i że wypowiedzenie stosunku pracy było nieważne na mocy ochrony prawnej przysługującej pracownikom w ciąży. W braku odpowiedzi spółki i w związku z tym, że V. Pontin uznała rozwiązanie stosunku pracy za nieprawidłowe, wniosła w dniu 18 kwietnia 2007 r. do tribunal du travail d'Esch-sur-Alzette (Luksemburg) skargę o stwierdzenie nieważności rozwiązania stosunku pracy.

---

³ Dyrektywa Rady 92/85/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły, i pracownic karmiących piersią (dziesiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG), (Dz. U. L 348, s. 1).

Tribunal du travail zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości zasadniczo z pytaniem o to, czy prawo wspólnotowe stoi na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które po pierwsze uzależnia wniesienie skargi przez pracownice, z którymi rozwiązano stosunek pracy w trakcie ciąży od krótkich terminów, mogących pozbawiać je możliwości wniesienia skargi celem dochodzenia swych praw, a po drugie pozbawia je możliwości przysługującej każdemu innemu zwolnionemu z pracy pracownikowi wniesienia przeciwko pracodawcy skargi o odszkodowanie.

Trybunał przypomniał, że państwa członkowskie są zobowiązane przyjąć przepisy niezbędne dla umożliwienia osobom, które uznają się za poszkodowane, dochodzenia swych praw na drodze sądowej zgodnie z zasadą sądowej ochrony praw przyznanych jednostkom na mocy prawa wspólnotowego. Tym samym pracownice w ciąży, pracownice, które niedawno rodziły, i pracownice karmiące piersią powinny być chronione przed konsekwencjami niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy. Przepisy krajowe powinny być tego rodzaju, by zapewnić faktyczną i skuteczną ochronę prawną, mieć prawdziwie odstrasżające działanie w stosunku do pracodawcy, a w każdym razie być odpowiednie do poniesionej szkody i wyrządzonej krzywdy. Do sądu krajowego, który jako jedyny posiada bezpośrednią wiedzę na temat zasad proceduralnych dotyczących postępowań krajowych, należy zbadanie, czy zasady te są przestrzegane.

- **Piętnastodniowy termin do wniesienia skargi**

O ile Trybunał uznał, że państwa członkowskie mogą ustalać rozsądne terminy do wniesienia skargi, o tyle takie terminy nie mogą powodować, by wykonanie praw nadanych przez wspólnotowy porządek prawny stało się praktycznie niemożliwe czy nadmiernie utrudnione. W tym względzie zasady proceduralne dotyczące skargi o stwierdzenie nieważności i przywrócenie zwolnionego pracownika do pracy wydają się pociągać za sobą niedogodności mogące nadmiernie utrudniać realizację praw przysługujących kobietom w ciąży na podstawie prawa wspólnotowego.

W odniesieniu do terminu piętnastu dni, Trybunał stwierdził, że termin ten jest szczególnie krótki, aby móc skutecznie zasięgnąć porady prawnej, a w stosownym przypadku sformułować i złożyć skargę o stwierdzenie nieważności i przywrócenie do pracy w przedsiębiorstwie. Ponadto, kilka dni wliczonych w ten termin piętnastu dni może upłynąć zanim kobieta w ciąży otrzyma pismo informujące ją o wypowiedzeniu stosunku pracy, ponieważ wydaje się, że termin ten rozpoczyna bieg, zgodnie z orzecznictwem sądów luksemburskich, od dnia złożenia w urzędzie pocztowym pisma wypowiedzającego stosunek pracy a nie od dnia jego otrzymania.

Jeżeliby sąd krajowy uznał, po dokonaniu należącej do niego oceny okoliczności faktycznych i prawnych, że termin prekluzyjny piętnastu dni nie szanuje wymogu skutecznej ochrony sądowej praw przyznanych jednostkom na mocy prawa wspólnotowego, termin ten byłby sprzeczny z dyrektywą 92/85.

- **Wyłączenie skargi o odszkodowanie**

Według sądu krajowego, jedyną skargą przysługującą pracownicy, z którą rozwiązano stosunek pracy w trakcie jej ciąży jest skarga o stwierdzenie nieważności i

przywrócenie do pracy w przedsiębiorstwie, z wyłączeniem innych środków prawnych w obszarze prawa pracy, takich jak skarga odszkodowawcza.

Tym samym, gdyby okazało się, po dokonaniu przez sąd krajowy oceny, że zasady proceduralne związane z jedyną skargą przysługującą pracownikom, z którymi rozwiązano stosunek pracy w trakcie ciąży nie szanują wymogu skutecznej ochrony sądowej praw przyznanych jednostkom na mocy prawa wspólnotowego, to takie ograniczenie środków prawnych wprowadzałoby mniej korzystne traktowanie kobiety związane z ciążą i stanowiłoby z tego względu dyskryminację w rozumieniu dyrektywy 76/207/EWG w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn.

Jeżeliby sąd krajowy stwierdził takie naruszenie zasady równego traktowania w rozumieniu dyrektywy 76/207, to ma on obowiązek interpretować krajowe normy kompetencyjne w miarę możliwości w taki sposób, aby przyczyniały się do realizacji celu polegającego na zagwarantowaniu skutecznej ochrony sądowej wynikających z prawa wspólnotowego uprawnień kobiet w ciąży.

Uwaga: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach toczących się przed nimi sporów, zwrócić się do Trybunału o wykładnię prawa wspólnotowego lub ocenę ważności aktu wspólnotowego. Trybunał nie rozstrzyga sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozpoznanie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe mające do rozstrzygnięcia identyczną kwestię prawną.

14. ROZWÓJ REGIONALNY - JEREMIE i JESSICA: innowacyjne instrumenty finansowe, które pomagają regionom i miastom w zaspokojeniu ich potrzeb na środki inwestycyjne

Obecny kryzys gospodarczy wzmacnia potrzebę korzystania z programów takich jak JEREMIE oraz JESSICA, które mogą pomóc regionom i miastom w zaspokojeniu ich potrzeb na środki inwestycyjne.

Europejski komisarz ds. polityki regionalnej, **Paweł Samecki**, powiedział: „W klimacie spowolnienia gospodarczego JEREMIE i JESSICA są kluczowymi elementami wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw, które stały się pierwszymi ofiarami kryzysu, oraz pomocy we wdrażaniu projektów na obszarach miejskich, które mogą być ważnymi katalizatorami rozwoju lokalnych gospodarek”

Władze krajowe i regionalne stoją w obliczu rosnących potrzeb inwestycyjnych, podczas gdy środki publiczne stają się coraz mniej dostępne, Sytuacja ta wyraźnie wskazuje na potrzebę wykorzystania dostępnych środków wspólnotowych w możliwie najskuteczniejszy sposób oraz na konieczność jednoczesnego poszukiwania dodatkowych źródeł funduszy na inwestycje.

W ramach stałych wysiłków mających na celu podniesienie skuteczności polityki spójności w 2005 r. Komisja Europejska we współpracy z Grupą Europejskiego Banku Inwestycyjnego ogłosiła powstanie nowych instrumentów, które pozwalają instytucjom zarządzającym na wykorzystanie części przydzielonych środków z funduszy

strukturalnych na inwestycje w fundusze odnawialne – zamiast w jednorazowe dotacje – a co za tym idzie, na wspieranie odnawialnych źródeł pomocy, odchodząc tym samym od całkowitego polegania na dotacjach.

JESSICA (*Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas* – **wspólne europejskie wsparcie na rzecz trwałych inwestycji w obszarach miejskich**) jest wspólną inicjatywą Komisji, Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz Banku Rozwoju Rady Europy. Oferuje ona dodatkowe wsparcie dla państw członkowskich i regionów na inwestycje w zrównoważony rozwój obszarów miejskich oraz w projekty rewitalizacyjne.

JEREMIE (*Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises* – **wspólne europejskie zasoby dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw**) jest wspólną inicjatywą Komisji, Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego i Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Jej celem jest poprawa dostępu małych, średnich i mikroprzedsiębiorstw do finansowania, a w szczególności zapewnienie kapitału podwyższonego ryzyka, kredytów, gwarancji oraz mikrokredytów, a także innych innowacyjnych form finansowania.

JEREMIE działa w Rumunii, na Łotwie, Litwie, Cyprze, w Słowacji, na Węgrzech, w Bułgarii, Grecji, Francji (Langwedocja-Roussillon, Owernia), Hiszpanii (Katalonia, Andaluzja), Wielkiej Brytanii (Walia, północno-wschodnia Anglia), Polsce (Pomorze, Pomorze Zachodnie, Wielkopolska, Dolny Śląsk, Łódzkie) oraz we Włoszech (Kampania).

Do tej pory osiem działań w ramach inicjatywy JESSICA jest wdrażanych w Estonii, Niemczech (Brandenburgia), na Litwie, w Polsce (Wielkopolska i Pomorze Zachodnie), Portugalii, Hiszpanii (Andaluzja) oraz w Wielkiej Brytanii (Londyn).

Dzięki temu do końca 2015 r. JEREMIE oraz JESSICA osiągną trwałe rezultaty w dziedzinie finansowania projektów ze środków UE oraz krajowych środków publicznych, które są stale odnawiane i ponownie inwestowane w perspektywie długookresowej z myślą o MŚP, oraz w dziedzinie projektów na obszarach miejskich w całej Unii Europejskiej.

15. ROZWÓJ REGIONALNY I BADANIA - Bonus dla Bałtyku: nowy wspólny program badań Morza Bałtyckiego zasilony stumilionowym budżetem

Komisja Europejska przyjęła wniosek dotyczący wspólnego programu badań Morza Bałtyckiego (nazwany *BONUS-169*, od artykułu 169 Traktatu). Celem programu jest zwiększenie potencjału badawczego basenu Morza Bałtyckiego służące zrównoważeniu rozwoju tego regionu. Komisja zamierza wnieść wkład wartości 50 mln euro na rzecz wspólnych wysiłków badawczych z udziałem ośmiu państw członkowskich UE z basenu Bałtyku (Danii, Estonii, Finlandii, Litwy, Łotwy, Niemiec, Polski i Szwecji). Opiewający na 100 mln euro łączny budżet programu ma służyć zapewnieniu właściwych ram koordynacji badań naukowych nad środowiskiem naturalnym.

Komisarz UE ds. nauki i badań naukowych, **Janez Potočnik**, ostrzega: „Morze Bałtyckie ulega silnym wpływom zjawisk naturalnych, a jednocześnie stoi w obliczu ogromnej presji działalności człowieka. Badania są nieodzowne, o ile chcemy się zmierzyć z wyzwaniami ekologicznymi i społeczno-gospodarczymi; tylko one zapewnią konstruktywny program skupiający państwa basenu Bałtyku. Namacalnym dowodem woli przyjęcia strategii dla Morza Bałtyckiego przez Radę Europejską oraz ogłoszonej przez Komisję strategii badań europejskich podejmującej aktualne wyzwania życia społecznego jest inicjatywa Bonus-169.”

Zanieczyszczenia, zmiany klimatyczne, zakwaszenie, rabunkowa eksploatacja bogactw naturalnych oraz utrata różnorodności biologicznej – to wzajemnie powiązane czynniki, które wywierają coraz silniejszy negatywny wpływ na Morze Bałtyckie wraz z nabrzeżem.

Założeniem programu Bonus-169 jest połączenie krajowych programów badawczych i działań ośmiu państw basenu bałtyckiego w jeden, wspólny program badań naukowych, skoncentrowany w głównej mierze na badaniach nad środowiskiem naturalnym. Wspólnota Europejska wniesie wkład pochodzący ze środków siódmego ramowego programu w dziedzinie badań, dorównujący budżetom wnoszonym przez zaangażowane państwa członkowskie (o maksymalnej wartości 50 mln euro). To połączenie funduszy ma na celu osiągnięcie masy krytycznej niezbędnych zdolności, umiejętności i zasobów – pobudzając jednocześnie strukturalne zmiany w regionie Bałtyku wraz z przynależnymi systemami badań dorzeczy i obszarów nadbrzeżnych. Program ten posłuży Europie do skuteczniejszego rozwiązywania najważniejszych problemów, z jakimi boryka się cały region, w kontekście ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, turystyki, akwakultury, bezpieczeństwa żywności i transportu morskiego.

Realizację programu podzielono na dwa etapy: dwuletnią strategiczną fazę wstępną, służącą określeniu programu badań strategicznych oraz metod jego wykonania, a następnie pięcioletni etap wdrażania, w którym powinno się ogłosić przynajmniej trzy wspólne procedury przetargowe.

Program Bonus-169 jest w pełni zgodny z celami Europejskiej strategii na rzecz badań morskich oraz strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego. Ma on się przyczynić do realizacji celów odnowionej strategii lizbońskiej poprzez odpowiednie ukierunkowanie inwestycji w wiedzę pod kątem wzrostu i nowych miejsc pracy.

Komisja zamierza teraz przedstawić stosowny wniosek Radzie Ministrów UE oraz Parlamentowi Europejskiemu.

- **Szerszy kontekst**

Wniosek na podstawie art. 169 Traktatu WE, który przewiduje udział Wspólnoty w programach badawczych podjętych wspólnie przez więcej państw członkowskich.

Bliższe informacje na specjalnym portalu internetowym Bonus: <http://www.bonusportal.org>

Opis programu:

16. RYBOŁÓWSTWO - Wniosek Komisji dotyczący wielkości całkowitych dopuszczalnych połowów na rok 2010

W dniu 16 października br. Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący nowych wielkości całkowitych dopuszczalnych połowów (TAC) i nakładów połowowych dla stad ryb występujących głównie w wodach Atlantyku i Morza Północnego, które mogą poławiać wspólnotowe statki rybackie. Wniosek ten sformułowano w oparciu o opinie naukowe dotyczące ilości ryb, których połów jest zgodny z zasadami zrównoważonego zarządzania połowami. Ponadto Komisja omówiła swoje metody robocze z państwami członkowskimi i sektorem rybołówstwa, wskutek czego w wielu przypadkach wielkości TAC zostały zmniejszone o nie więcej niż 15 proc. wielkości ustalonej w zeszłym roku.

Od 2005 r. odnotowano poprawę stanu szeregu stad ryb występujących w europejskich wodach – proces ten jest jednak powolny. Podczas gdy w 2005 r. 32 z 34 ocenionych stad ryb padły ofiarą przełowienia, w tym roku liczba ta spadła do 30 na 35 stad. Ponadto liczba łowisk, których zamknięcie postulują naukowcy, spadła z 24 do 17. Stan ok. 57 stad jest niezny ze względu na niską jakość danych uzyskanych ze statków rybackich lub niewystarczającą ilość badań. Przywracanie wszystkich europejskich stad ryb do zrównoważonego poziomu to jednakże proces powolny. Floty rybackie nie zdołały dostosować się wystarczająco szybko do zmian wynikających ze stosowania opinii naukowej. Co gorsza, w niektórych przypadkach przez ostatnie lata wielkości TAC ustanawiano powyżej poziomów, które zapewniałyby równowagę w poławianym stadzie.

Komisarz ds. rybołówstwa **Joe Borg** powiedział o nowym wniosku: „Ciężko pracowaliśmy, żeby mieć pewność, że nasze propozycje są rozsądne, realistyczne i sensowne. Konsultowaliśmy się z sektorami branżowymi i wysłuchaliśmy ich racji. Wiem, że wiele osób pracujących w sektorze rybołówstwa chce, aby stada ryb eksploatowano w sposób zrównoważony. Skorzysta na tym branża rybołówstwa jak i całe społeczeństwo.”

Tegoroczny wniosek jest znacznie krótszy od zeszłorocznych, ponieważ tymczasowe środki techniczne dotyczące okresów zamkniętych dla połowów, rozmiarów oczek w sieciach i obniżenia ilości odrzutów zostały przeniesione do osobnej grupy wniosków. Od dnia 16 października br. wnioski dotyczące „uprawnień do połowów” obejmować będą jedynie poziomy TAC, kwot połowowych i nakładów połowowych oraz środki ściśle powiązane z wykorzystywaniem tych kwot i nakładów.

• Ochrona dorsza:

Ochrona dorsza jest wciąż bardzo istotną kwestią dla Komisji. Mimo wysiłków podejmowanych na rzecz ochrony dorsza od 2002 r. w takich miejscach jego występowania jak Morze Północne, wschodnia część kanału La Manche i cieśnina Skagerrak sytuacja w 2008 r. uległa pogorszeniu, ponieważ w roku tym połowy tego stada były największe od 1999 r. Co więcej, od 2005 r. w stadzie tym brakuje starszych

ryb znajdujących się w okresie tarła i młodych ryb, które uzupełniałyby stado. Doraźne zamykanie łowisk dorsza czy programy unikania jego połowów okazały się nieskuteczne jako środki ochrony stada i nie pomogły zmienić sposobów prowadzenia połowów. Poprawa sytuacji wymaga intensywniejszych działań ochronnych i wdrożenia planu ochrony dorsza przyjętego jesienią zeszłego roku. W efekcie uzyskamy obniżone poziomy nakładów połowowych, czyli mniejszą eksploatację dorsza. Wielkości całkowitego dopuszczalnego połowu przyjmowane dla poszczególnych obszarów będą zmieniane stosownie do ilości dorsza występujących w morzu.

- **Zwiększone poziomy TAC dla nielicznych stad:**

Wśród pozytywnych informacji wymienić należy fakt, że w przypadku niektórych stad objętych długoterminowymi planami zarządzania widać pierwsze korzystne skutki lepszego, długoterminowego podejścia do zarządzania tymi stadami. Po podniesieniu w zeszłym roku poziomu TAC dla soli występującej w Morzu Północnym o 7 proc. w tym roku możliwa była kolejna podwyżka. W przypadku drugiego stada objętego długoterminowym planem – stada soli w Zatoce Biskajskiej – możliwe okazało się podniesienie TAC o 2 proc. W ramach planu zaproponowano także zwiększenie TAC o 12 proc. w przypadku śledzia występującego w wodach na zachód od Szkocji.

- **Obniżone poziomy TAC pomagają przywrócić równowagę w wielu stadach:**

Komisja proponuje także zmniejszenie połowów w celu ochrony najbardziej narażonych gatunków i dostosowania połowów do poziomów gwarantujących ich zrównoważenie:

- zgodnie z zeszłorocznymi uzgodnieniami TAC dla kolena został obniżony o 90 proc., przy czym można go wykorzystywać jedynie w ramach przyłowu,
- konieczne okazały się istotne ograniczenia TAC dla plamiaka występującego w wodach na zachód od Szkocji, soli występującej we wschodniej części kanału La Manche i homarca występującego w okolicach Irlandii,
- zaproponowano 25-proc. zmniejszenie TAC w przypadku zagrożonych stad południowej żabnicy, witlinka występującego w Morzu Irlandzkim oraz w wodach na zachód od Szkocji, molwy niebieskiej, soli występującej w Morzu Irlandzkim oraz śledzia występującego w wodach na północ i zachód od Irlandii,
- wobec kolejnych 50 stad zaproponowano obniżki o 15 proc.

Omawiane zmniejszenia poziomów TAC są zgodne z opinią naukową, zostały one jednakże złagodzone w celu zmniejszenia krótkoterminowych trudności dla sektora połowowego, ponieważ tam gdzie nie ma ryb, nie ma też rybaków. Dlatego środki te, choć bolesne, są jednocześnie niezbędne w celu przywrócenia równowagi w stadach.

Tegoroczny wniosek nie obejmuje TAC dla stad zarządzanych wspólnie z Norwegią, Islandią, Rosją, Wyspami Owczymi i innymi państwami trzecimi, ponieważ w ich przypadku nie udało się jeszcze osiągnąć porozumienia.

Komisja podtrzymuje swoje zobowiązanie do obniżenia ilości odrzutów z połowów, jednakże w tym zakresie sporą rolę do odegrania mają także rybacy, którzy powinni prowadzić połowy w sposób odpowiedzialny, wracając do portu po wykorzystaniu swoich kwot, stosując selektywne narzędzia połowowe i unikając skupisk młodych ryb. Komisja rozpoczęła już prace nad wnioskami dotyczącymi odpowiednich przepisów.

Na podstawie omawianego wniosku Ministrowie państw członkowskich odpowiedzialni za rybołówstwo podejmą decyzję co do wielkości TAC na 2010 r. na posiedzeniu, które odbędzie się w dniach 14 i 15 grudnia.

17. GOSPODARKA MORSKA - Zintegrowana polityka morska UE: priorytety następnej Komisji

Komisja Europejska przedstawiła w dniu 15 października br. sprawozdanie z postępu prac, w którym przedstawiono działania zrealizowane w ramach zintegrowanej polityki morskiej UE w dwóch ostatnich latach oraz prognozę na nadchodzący okres. Komisja przedstawiła również konkretne wnioski dotyczące dwóch zasadniczych kwestii związanych z tą polityką – integracji nadzoru morskiego w różnych sektorach i państwach oraz międzynarodowego wymiaru europejskiej polityki morskiej. Te trzy dokumenty stanowią przekonujący dowód na to, że zintegrowana polityka morska jest w stanie uwolnić potencjał gospodarczy rozległych obszarów morskich i wybrzeży Europy, jednocześnie przyczyniając się do zwiększenia bezpieczeństwa i ochrony mórz poprzez nowe, ukierunkowane zarządzanie i wykorzystanie synergii między szeregami dziedzin polityki związanych z morzem.

Przewodniczący Komisji Europejskiej **José Manuel Barroso** stwierdził: „Stworzenie ambitnej zintegrowanej polityki morskiej jest głównym osiągnięciem obecnej Komisji. Jest to również wyzwanie dla następnej Komisji. Polityka morska stanowi nieodzowny element zrównoważonej polityki w zakresie klimatu i energii. Uważam, że nasze dotychczasowe osiągnięcia mogą stać się podwaliną dalszych działań podejmowanych z energią i przekonaniem. Chciałbym na przykład, aby „autostrady morskie” stały się rzeczywistością. Mając na względzie odpowiedzialne i użyteczne zarządzanie morzami i oceanami powinniśmy rozwijać planowanie przestrzenne obszarów morskich, zintegrować nadzór morski ponad granicami oraz w różnych państwach oraz stworzyć sieć obserwacji i danych morskich.”

Unijny komisarz ds. gospodarki morskiej i rybołówstwa **Joe Borg** powiedział: „Chociaż zintegrowana polityka morska powstała dopiero niedawno, udało jej się już zmienić sposób, w jaki Europa gospodaruje zasobami morskimi, jak również przyczyniła się do wzrostu zainteresowania kwestiami morskimi. Początki zintegrowanej polityki morskiej są znakomite – powinno zmotywować nas to do jeszcze odważniejszych kroków w przyszłości. Powinniśmy podejmować nowatorskie, wspólne działania na rzecz środowiska morskiego, gospodarki morskiej i bezpieczeństwa na morzu.”

• Postępy w zakresie zintegrowanej polityki morskiej

W sprawozdaniu z postępu prac przedstawiono osiągnięcia polityczne w omawianej dziedzinie z dwóch ostatnich lat. Wyznaczono również sześć strategicznych kierunków politycznych na przyszłość:

- integracja zarządzania morskiego: instytucje UE, państwa członkowskie i regiony przybrzeżne są szczególnie odpowiedzialne za zapewnienie integracji politycznej i przyjęcie spójnych powiązanych programów dotyczących kwestii związanych z morzem, przeciwdziałając w ten sposób rozproszonemu, sektorowemu sposobowi myślenia. Należy zatem stworzyć skuteczne struktury współpracy

międzysektorowej i konsultacji z zainteresowanymi stronami, aby jak najlepiej wykorzystać synergie polityk sektorowych mających wpływ na kwestie związane z morzem.

- Opracowanie przekrojowych instrumentów politycznych: planowanie przestrzenne obszarów morskich, wyczerpująca wiedza i dane dotyczące mórz oraz zintegrowany nadzór morski.
- Określenie granic działań związanych z morzem w celu zagwarantowania zrównoważonego rozwoju: w ramach dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej oznacza to, że działania takie można podejmować dopiero po rozważeniu ich łącznych skutków dla środowiska morskiego.
- Opracowanie strategii regionalnych w basenach morskich: priorytety i instrumenty polityczne dotyczące kwestii związanych z morzem należy dostosować do specyficznych geofizycznych, ekonomicznych i politycznych warunków panujących w głównych basenach morskich Europy.
- Opracowanie międzynarodowego wymiaru zintegrowanej polityki morskiej: wiodąca pozycja UE w światowych kwestiach związanych z morzem, z uwzględnieniem zmian klimatu i zachowania różnorodności biologicznej w środowisku morskim, przyniesie znaczne korzyści w stosunkach wielostronnych i dwustronnych.
- Ponowny nacisk na zrównoważony wzrost gospodarczy, zatrudnienie i innowacje: UE powinna stworzyć spójny, wyczerpujący program gospodarki morskiej, uwzględniający dążenie do rozwoju wewnątrz europejskiego transportu morskiego, stymulowanie inwestycji w statki pływające pod banderą UE i w przemysł stoczniowy, rozwój projektu dotyczącego statków ekologicznych, powiązanie polityki morskiej z polityką unijną w zakresie energii i zmian klimatu, oraz zapewniając pełne uwzględnienie obszarów morskich i nadbrzeżnych w debacie na temat polityki spójności regionalnej.

W 2010 r. opublikowany zostanie szczegółowy dokument polityczny omawiający powyższe sześć kierunków politycznych.

• **Nadzór morski**

Aby umożliwić większą integrację nadzoru morskiego Komisja opracowała wytyczne, które pomogą licznym instytucjom ds. nadzoru w państwach członkowskich w ustanowieniu wspólnego systemu wymiany informacji. Obecnie organy odpowiedzialne za poszczególne sektory w państwach członkowskich, które monitorują i nadzorują działania na morzu, zbierają informacje niezależnie od swoich odpowiedników. Gdyby umożliwiono wymianę tych danych, działania nadzorcze stałyby się skuteczniejsze i tańsze. Jednakże wymiana danych i interoperacyjność systemów nadzoru stwarza pewne wyzwania natury technicznej i prawnej, jak również związane z bezpieczeństwem. Problemy te zostały przedstawione we wniosku Komisji, gdzie zaproponowano również ich rozwiązania.

Dzięki efektywnemu wykorzystaniu istniejących systemów różni użytkownicy - jak np. organy kontroli granicznej, sektor rybołówstwa i transportu morskiego, organy zajmujące się walką z nielegalną imigracją, organy celne czy organy obrony – będą mogli uzyskać wyraźniejszy obraz sytuacji na morzu, co przyczyni się do wzrostu ich skuteczności.

Inne przewidywane inicjatywy obejmują dwa projekty pilotażowe mające za zadanie praktyczną ocenę integracji nadzoru morskiego – jeden na Morzu Śródziemnym i Atlantyku, a drugi w basenie Morza Północnego. Realizacja projektów rozpocznie się niebawem.

- **Wymiar międzynarodowy**

Komisja opublikowała również dokument strategiczny określający, w jaki sposób UE może wywierać silniejszy wpływ na arenie międzynarodowej, przyczyniając się do wzmocnienia globalnego zarządzania morzami i oceanami. Takie podejście to najlepsza gwarancja ochrony interesów ekonomicznych, ekologicznych i społecznych UE w dziedzinie polityki morskiej. Komisja określiła szereg obszarów wymagających rozwiązań międzynarodowych, takich jak ochrona różnorodności biologicznej (również na pełnym morzu), zmiany klimatu, bezpieczeństwo i ochrona na morzu, warunki pracy na statkach i badania morskie. Komisja dokonała również przeglądu instrumentów dostępnych na szczeblu międzynarodowym, regionalnym, dwustronnym i na szczeblu krajów sąsiadujących, aby umożliwić realizację działań strategicznych i priorytetowych mających na celu ustanowienie zrównoważonej gospodarki morskiej na szczeblu globalnym.

18. GOSPODARKA - Swobodny przepływ kapitału: Komisja wnosi do Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich sprawę przeciw Polsce w związku ze szczególnymi uprawnieniami przysługującymi skarbowi państwa w pewnych spółkach

Komisja Europejska postanowiła zaskarżyć do Trybunału Sprawiedliwości WE polską ustawę o szczególnych uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w spółkach kapitałowych o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego. Zdaniem Komisji sama ustawa i wykonywanie nadanych przez nią uprawnień w spółkach o szczególnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego, wraz z rozporządzeniami wykonawczymi nadającymi obecnie władzom Rzeczypospolitej Polskiej szczególne uprawnienia (obejmujące prawo do sprzeciwu w stosunku do pewnych kluczowych decyzji organów spółki jak również do ustanawiania obserwatorów) w trzynastu krajowych spółkach o istotnym znaczeniu uchybiają traktatowym zasadom swobodnego przepływu kapitału (z art. 56) oraz swobody przedsiębiorczości (z art. 43). Wspomnianych trzynaście spółek działa w różnych sektorach, w tym: w sektorze kopalnictwa rud miedzi, medialno-audiowizualnym, infrastruktury kolejowej, energetycznym, gazownictwa i ropy naftowej, benzyn silnikowych i oleju napędowego.

Komisja stoi na stanowisku, że nadane skarbowi państwa szczególne uprawnienia w tych spółkach stanowią nieuzasadnione ograniczenie swobodnego przepływu kapitału (art. 56 Traktatu WE), jako czynnik zniechęcający do inwestycji bezpośrednich i portfelowych w takich spółkach.

Ustawa z dnia 3 czerwca 2005 r. o szczególnych uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w spółkach kapitałowych o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego (zwana dalej: „ustawą o szczególnych

uprawnieniach), wraz z dwoma towarzyszącymi jej rozporządzeniami wykonawczymi, ustalającymi listę spółek o istotnym znaczeniu i określającymi rolę obserwatorów z ramienia państwa w organach tych spółek, daje państwu szczególne uprawnienia w odniesieniu do trzynastu istotnych polskich przedsiębiorstw sektorów: kopalnictwa rud miedzi, medialno-audiowizualnego, infrastruktury kolejowej, energetycznego, gazownictwa i ropy naftowej, benzyn silnikowych i oleju napędowego. Nadane skarbowi państwa szczególne uprawnienia obejmują prawo sprzeciwu w odniesieniu do kluczowych decyzji organów spółki, jeżeli uchwała takiego organu „narusza porządek publiczny lub bezpieczeństwo publiczne”; w szczególności w sprawach: rozporządzenia składnikiem mienia spółki o podstawowym znaczeniu, rozwiązania spółki, przeniesienia siedziby spółki za granicę, zmiany przedmiotu działalności spółki, itp.; oraz prawo ustanowienia obserwatora w każdej spółce, który ma dostęp do wszelkich dokumentów dotyczących wyżej opisanych decyzji.

Traktat WE w art. 58 ust. 1 lit b) ustanawia wprost prawo państw członkowskich do podejmowania środków uzasadnionych powodami związanymi z porządkiem publicznym lub bezpieczeństwem publicznym. Otóż Komisji nie wydaje się, aby w przypadku kopalnictwa i przetwarzania rud miedzi, jak również w dziedzinie telekomunikacji (umożliwiania transmitowania sygnałów publicznego radia i telewizji) czy też w sektorze infrastruktury kolejowej operacje spełniające kryteria wymienione w ustawie o szczególnych uprawnieniach miały zagrażać bezpośrednio porządkowi publicznemu lub bezpieczeństwu publicznemu. Jej wątpliwości budzi również proporcjonalny i odpowiedni charakter środków, jakie ustawa ta przewiduje w odniesieniu do sektora energetycznego (to jest energii elektrycznej i gazu, jak również naftowego, benzyn silnikowych czy też oleju napędowego) – które uważa na nieodpowiednie do deklarowanych celów ochrony publicznego ładu i bezpieczeństwa.

Szczególne prawa przyznane na mocy ustawy o szczególnych uprawnieniach upoważniają Skarb Państwa do wyrażenia sprzeciwu wobec strategicznych decyzji podejmowanych przez organy spółek o istotnym znaczeniu. Uprawnienia te ograniczają tym samym prawo pozostałych właścicieli do skutecznego uczestniczenia w zarządzie i kontroli spółki. Stanowią zatem ograniczenie dla inwestycji bezpośrednich w przedmiotowych spółkach. Ze względu na fakt, że ograniczenia te powstrzymują również inwestorów od zakupu niekontrolnych pakietów akcji dla celów inwestycji portfelowych, mogą być one dodatkowo uznane za ograniczenie dla inwestycji portfelowych w przedmiotowych spółkach. Tego rodzaju szczególne uprawnienia można uznać za ograniczenie swobody przepływu kapitału i swobody przedsiębiorczości (przewidzianych odpowiednio w art. 56 i 43 Traktatu WE).

Komisja nie podważa ustanowionej w Traktacie możliwości wprowadzania, na określonych warunkach, pewnych ograniczeń umotywowanych powodami związanymi z porządkiem publicznym lub bezpieczeństwem publicznym. Tym niemniej środki o charakterze ogólnym, obejmujące cały szereg sektorów gospodarki i nadające uprawnienia do sprzeciwu wobec wszelkich istotnych decyzji spółki należy uznać za rozwiązanie niewłaściwe i nieproporcjonalne. Co więcej, ustawa o szczególnych uprawnieniach zawiera przepisy regulujące warunki wykonywania szczególnych uprawnień, które nie są wystarczająco ściśle określone, przyznają państwu zbyt szeroki zakres swobody decyzji i nie spełniają wymaganych standardów pewności prawnej.

Komisja uznaje zatem, że przepisy ustawy o szczególnych uprawnieniach Skarbu Państwa w ich obecnym brzmieniu są sprzeczne z zasadą swobodnego przepływu kapitału i swobody przedsiębiorczości oraz, że nie ma uzasadnienia dla takiego pogwałcenia prawa.

Aktualne informacje na temat postępowań w sprawie uchybień zobowiązaniom zarzucanych poszczególnym państwom członkowskim można znaleźć na następującej stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/community_law/index_pl.htm

19. GOSPODARKA - Komisja wszczyna postępowanie przeciwko Polsce w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego dotyczącym zwrotu VAT podatnikom niemającym siedziby na jej terytorium

Komisja Europejska nakazała Polsce zmianę procedur administracyjnych dotyczących zwrotu VAT podatnikom mającym siedzibę w innym państwie członkowskim. Wniosek ma formę uzasadnionej opinii przewidzianej w art. 226 Traktatu WE i stanowi drugi etap postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Jeżeli procedury administracyjne nie zostaną zmienione w ciągu dwóch miesięcy w celu dostosowania się do uzasadnionej opinii, Komisja może zdecydować o skierowaniu sprawy do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

Zgodnie z ósmą dyrektywą VAT podatnik, który został obciążony VAT w innym państwie członkowskim niż to, w którym ma siedzibę, ma prawo do zwrotu zapłaconego podatku. Ósma dyrektywa VAT przewiduje, że:

- (i) podatnik ma prawo wystąpić o zwrot VAT do organów podatkowych państwa członkowskiego, w którym został obciążony podatkiem VAT;
- (ii) zwrot musi zostać dokonany w ciągu sześciu miesięcy od daty przedłożenia właściwemu organowi wniosku wraz ze wszystkimi niezbędnymi dokumentami.

Powyższe przepisy ósmej dyrektywy VAT zostały przetransponowane do polskiego prawa. Komisja doszła jednak do wniosku (po otrzymaniu licznych skarg oraz zasięgnięciu informacji od władz polskich za pomocą wezwania do usunięcia uchybienia), że procedura zwrotu VAT podatnikom niemającym siedziby w Polsce w wielu przypadkach trwa dłużej niż jest to przewidziane w przepisach. Zgodnie z przyjętym orzecznictwem niedotrzymanie przez państwo członkowskie sześciomiesięcznego terminu zwrotu VAT podatnikom niemającym w nim siedziby oznacza naruszenie zobowiązań przewidzianych w ósmej dyrektywie VAT, bez względu na to, czy źródłem tego naruszenia są nieprawidłowości w ustawodawstwie krajowym, czy też stosowane przez to państwo procedury administracyjne.

Czas, jaki władze polskie przyznają na usunięcie błędów formalnych we wniosku, wynosi siedem dni. Jeżeli poprawiony wniosek nie wpłynie przed upływem tego okresu, podatnik traci prawo do zwrotu. Komisja uważa, że usunięcie błędów we wniosku w tak krótkim czasie jest niemożliwe lub nadmiernie trudne, co w praktyce podważa skuteczność prawa do zwrotu przysługującego podatnikom niemającym siedziby i przewidzianego w ósmej dyrektywie VAT.

Z tych powodów Komisja w uzasadnionej opinii oficjalnie wezwała Polskę do zmiany procedur administracyjnych w tej dziedzinie.

Numer referencyjny nadany tej sprawie przez Komisję: 2005/5093.

20. PRZEMYSŁ - Ograniczanie biurokracji: Komisja wywiązuje się ze swojej obietnicy i czyni kolejny krok naprzód

W oparciu o wniosek Komisji z 2007 r. Unia Europejska postawiła sobie ambitny cel ograniczenia kosztów administracyjnych generowanych przez unijne przepisy o 25% do 2012 r. W dniu 22 października 2009 r. Komisja opublikowała zestawienie informacji o dotychczasowych postępach w tej mierze oraz o sektorowych planach ograniczania kosztów w 13 priorytetowych obszarach. Środki zaproponowane i przygotowywane obecnie przez Komisję umożliwiłyby przedsiębiorstwom zaoszczędzenie łącznie od 40,4 do 123,8 mld euro wydawanych na czynności administracyjne wynikające z 72 aktów prawnych UE oraz związanych z nimi krajowych środków transponujących i wykonawczych. Wdrożone już przez Komisję środki ograniczające koszty oraz te zaproponowane przez nią inicjatywy, które uzyskały już aprobatę właściwych organów, mogą doprowadzić do oszczędności wynoszących 7,6 mld euro. Wnioski Komisji, które oczekują na zatwierdzenie przez Parlament Europejski i Radę, powiększą tę kwotę o 30,7 mld euro. Trwają prace nad kolejnymi projektami, których konsekwencją może być dalsze obniżenie kosztów o co najmniej 2,1 mld euro. Do pozostałych uczestników procesu prawodawczego należy teraz przełożenie tych propozycji na konkretne ułatwienia dla przedsiębiorców.

José Manuel Barroso, przewodniczący Komisji Europejskiej, powiedział: „Komisja jest na najlepszej drodze do osiągnięcia swoich celów w zakresie ograniczania biurokratycznych wymogów wobec przedsiębiorstw. Już teraz firmy mogą zaoszczędzić 7,6 mld rocznie. Kwota ta wzrośnie do 40 mld euro, jeżeli państwa członkowskie i Parlament Europejski w pełni poprą nasze wnioski. Lepsze stanowienie prawa jest jednak stale aktualnym zadaniem. Nie chodzi tylko o zmianę złych przepisów, lecz także o udoskonalenie funkcjonowania dobrych regulacji, przy użyciu nowych technologii i innowacji. Dalsze upraszczanie prawa europejskiego i krajowego, bez szkody dla ochrony interesów społecznych, będzie istotnym elementem działań Komisji następnej kadencji na rzecz zrównoważonego ożywienia gospodarczego.”

Wiceprzewodniczący **Günter Verheugen**, komisarz ds. przedsiębiorstw i przemysłu, powiedział: „Przyjęty dziś pakiet jest wynikiem zaangażowania politycznego i ciężkiej pracy na rzecz zniesienia niepotrzebnej biurokracji. Komisja zrobiła wszystko, co w jej mocy, by osiągnąć cel 25% do 2012 r. Wzywam Parlament Europejski i państwa członkowskie do przyjęcia wszystkich naszych pozostałych wniosków, aby jak najszybciej zaczęły one przynosić korzyści europejskiej gospodarce. To nic nie kosztuje, a dałoby europejskim przedsiębiorstwom, szczególnie małym i średnim (MŚP) bodziec w postaci 30,7 mld euro.”

Unijny program ograniczania obciążeń administracyjnych doprowadzi do zmniejszenia kosztów na łączną kwotę 40,4 mld euro (33% szacowanych obciążeń). Wejdzie on w życie, jeśli wszystkie wnioski Komisji zostaną zaaprobowane przez Radę i Parlament.

Dotyczy to w szczególności dwóch głównych wniosków, przedstawionych na początku roku: propozycji ułatwienia fakturowania elektronicznego w dziedzinie podatku VAT (redukcja kosztów o 18 mld euro) oraz aktu z dziedziny prawa spółek, zwalniającego mikroprzedsiębiorstwa z obowiązków w zakresie rachunkowości (oszczędności na kwotę 7 mld euro).

Przeprowadzony pomiar referencyjny potwierdził słuszność decyzji Komisji o skoncentrowaniu się na wybranych obszarach priorytetowych. Analiza ta podkreśliła także podatność MŚP na skutki obciążeń administracyjnych. Niezwykle istotną rolę w określaniu kolejnych środków ograniczających biurokrację i w ocenie ich wykonalności odegrały zainteresowane strony oraz grupa wysokiego szczebla pod przewodnictwem E. Stoiber. Komisja następnej kadencji może włączyć te środki do nowych inicjatyw zmniejszających obciążenia administracyjne.

Ponadto, zgodnie z ustaleniami z 2007 r., wszystkie państwa członkowskie wyznaczyły sobie ambitne cele na poziomie krajowym. W ramach oceny skutków nowych regulacji Komisja będzie nadal czuwać nad tym, by wprowadzane przez nie wymogi były ograniczone do minimum.

„Program działań na rzecz zmniejszenia obciążeń administracyjnych w UE” jest zasadniczą częścią ogólnego planu Komisji w zakresie lepszych uregulowań prawnych. Celem tej polityki jest wspieranie konkurencyjności, wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy. Ograniczanie obciążających przedsiębiorstwa kosztów wynikających z regulacji prawnych jest także zgodne ze Small Business Act i z jego zasadą „najpierw myśl na małą skalę”. Ponadto jest to jeden z najważniejszych obszarów działania w ramach Europejskiego planu naprawy gospodarczej.

21. GOSPODARKA I ENERGETYKA - Inwestowanie w rozwój technologii niskoemisyjnych (plan EPSTE)

Komisja Europejska zaapelowała do władz publicznych, przedsiębiorców i naukowców, aby podjęli wspólne starania na rzecz opracowania przed 2020 r. technologii koniecznych do rozwiązania problemu zmian klimatu, zagwarantowania UE dostaw energii i zapewnienia konkurencyjności naszych gospodarek. Zgodnie z prognozami Komisji zamieszczonymi we wniosku zatytułowanym „Inwestowanie w rozwój technologii niskoemisyjnych”, w ciągu najbliższych 10 lat konieczne będą dodatkowe inwestycje na badania w dziedzinie technologii energetycznych, których wartość wyniesie 50 mld euro. Oznacza to konieczność prawie trzykrotnego zwiększenia rocznych inwestycji w Unii Europejskiej, z 3 mld euro do 8 mld euro. Inwestycje te będą ważnym krokiem w kierunku realizacji europejskiego strategicznego planu w dziedzinie technologii energetycznych (planu EPSTE), będącego filarem technologicznym polityki UE w zakresie energii i klimatu. Rozważane są różne źródła finansowania, zarówno sektor publiczny, jak i prywatny, na szczeblu krajowym i na szczeblu unijnym, które należy wykorzystać w skoordynowany sposób i które przyczynią się do rozwoju tej dynamicznej gałęzi gospodarki i do powstania nowych miejsc pracy.

Komisarz UE ds. nauki i badań naukowych, **Janez Potočnik**, stwierdził: „Jeżeli Europa chce w oszczędny sposób osiągnąć cele, które będą wyznaczone w Kopenhadze, oraz

cele wybiegające poza agendę kopenhaską, konieczne jest jak najszybsze zwiększenie nakładów na badania w dziedzinie czystych technologii. Komisja pragnie, aby dzięki opublikowanym dzisiaj prognozom plan EPSTE stał się punktem wyjścia dla gospodarki niskoemisyjnej, co będzie możliwe, pod warunkiem że zasoby sektora publicznego i sektora prywatnego będą wykorzystywane łącznie w skoordynowany sposób. Zwiększenie inteligentnych inwestycji w badania naukowe stanowi szansę na znalezienie nowych źródeł rozwoju, ekologizację gospodarki i zapewnienie konkurencyjności UE po zakończeniu kryzysu.”

Komisarz UE ds. energii, **Andris Piebalgs**, dodał: „Rewolucje przemysłowe z przeszłości pokazały, że właściwe technologie mogą trwale zmienić nasz sposób życia. W chwili obecnej mamy wyjątkową możliwość zmiany modelu produkcji energii powodującego zanieczyszczenia i wykorzystującego ograniczone i niebezpieczne paliwa kopalne na bardziej niezależny model produkcji czystej i trwałej energii. Wszystko uzależnione jest od wyboru właściwych technologii.”

„Inwestycje na rzecz rozwoju źródeł czystej i odnawialnej energii można zrealizować tylko za pomocą szerokiej gamy instrumentów finansowych. Komisja i EBI znacznie zwiększyły już nakłady przeznaczone na ten cel. Konieczna jest jednak w dalszym ciągu większa ilość środków pochodzących z sektora publicznego i z sektora prywatnego. Proponujemy więc wzmocnienie mechanizmu finansowania opartego na podziale ryzyka, dalsze wsparcie dla funduszy kapitału podwyższonego ryzyka oraz rozwój funduszu Marguerite oraz innych funduszy,” powiedział **Joaquin Almunia**, komisarz UE ds. gospodarczych i walutowych.

- **Kluczowe technologie i działania objęte planem finansowania**

Komisja wraz z przedstawicielami sektora przemysłu i środowiska badawczego opracowała mapy drogowe dotyczące rozwoju technologii, w których zidentyfikowano kluczowe technologie niskoemisyjne o dużym potencjale dla UE w sześciu dziedzinach: energia wiatrowa, energia słoneczna, sieci energetyczne, bioenergia, wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla (CCS) oraz zrównoważone rozszczepianie jądrowe. Dodatkowe koszty objęłyby badania podstawowe i stosowane, działania demonstracyjne oraz szybkie wprowadzanie na rynek, z wyłączeniem działań wdrożeniowych. Zaproponowano również nową inicjatywę w zakresie energooszczędności obejmującą do 30 miast (inicjatywa „inteligentne miasta”), która stanowi pierwszą platformę dla masowego przechodzenia na model oszczędnego zużycia energii, korzystania z odnawialnych źródeł energii oraz stosowania technologii sieci energetycznych.

- **Wspólna odpowiedzialność za opłacalność**

Komisja apeluje o skoordynowane i wzajemnie uzupełniające się działania stosownych podmiotów i o większą gotowość do podejmowania ryzyka. W sytuacji, gdy istnieje duża niepewność w odniesieniu do technologii i występuje duże ryzyko rynkowe, konieczne jest wsparcie ze strony sektora publicznego. Wsparcie to, jak również większe inwestycje banków i inwestorów prywatnych w przedsiębiorstwa, które będą napędzać przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną, powinno zapewnić zaangażowanie sektora przemysłu. Rozważa się również możliwość interwencji EBI polegającej na zwiększeniu pożyczek na potrzeby finansowania planu EPSTE.

- **Strony internetowe:**

Komunikat Komisji do Parlamentu europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - Inwestowanie w rozwój technologii niskoemisyjnych (plan EPSTE):

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0519:FIN:PL:PDF>

Wsparcie WCB dla planu EPSTE

<http://ec.europa.eu/dgs/jrc/index.cfm?id=4390&lang=en>

System Informacji ds. Strategicznych Technologii Energetycznych (SETIS):

<http://setis.ec.europa.eu>

22. GOSPODARKA, ENERGETYKA I NOWOCZESNE TECHNOLOGIE - Komisja Europejska: sektor TIK odegra wiodącą rolę w realizacji celów w zakresie zmian klimatu i energii

Komisja Europejska zaapelowała do europejskiego sektora technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) o przedstawienie do 2011 r. praktycznych rozwiązań, które zastosuje on w celu zmniejszenia swego użycia energii o 20 proc. do 2015 r. Zużycie energii tylko przez sprzęt i usługi TIK stanowi ok. 8 proc. zużycia energii elektrycznej w UE i jest źródłem ok. 2 proc. emisji dwutlenku węgla. Inteligentne wykorzystanie TIK może jednak przyczynić się do zmniejszenia zużycia energii w takich energochłonnych sektorach jak budownictwo, transport i logistyka, oraz do ograniczenia całkowitych emisji dwutlenku węgla o 15 proc. do 2020 r. Komisja zaleca, by sektor TIK do 2011 r. przyjął ambitne cele w zakresie poprawy efektywności energetycznej. Zwróciła się również do krajów UE o uzgodnienie do końca 2010 r. wspólnych specyfikacji dotyczących inteligentnych systemów pomiarowych.

„Lepsze wykorzystanie nowatorskich rozwiązań TIK pomoże nam w osiągnięciu europejskich celów związanych z przechodzeniem na gospodarkę niskoemisyjną. Sektor TIK może nam wytyczyć drogę ku bardziej zrównoważonemu i ekologicznemu rozwojowi oraz przyczynić się do powstania większej ilości zielonych miejsc pracy,” powiedziała unijna komisarz ds. społeczeństwa informacyjnego i mediów, **Viviane Reding**. „Musimy wykorzystać okazję do objęcia wiodącej roli w dziedzinie energooszczędnych technologii - nie tylko ze względu na fakt, iż jest to najlepszy sposób osiągnięcia trwałego obniżenia poziomu emisji dwutlenku węgla, ale również dlatego, że ekologiczny potencjał tych technologii może otworzyć nowe możliwości rynkowe dla europejskich przedsiębiorstw TIK.”

Komisja przyjęła zalecenie, zgodnie z którym sektor TIK powinien odegrać wiodącą rolę w przechodzeniu na energooszczędną i niskoemisyjną gospodarkę. Komisja apeluje do sektora TIK o uzgodnienie do 2010 r. wspólnych metod pomiaru zużycia energii i emisji dwutlenku węgla. Umożliwiłoby to udostępnienie bardziej wiarygodnych danych w celu uzgodnienia do końca 2011 r. ambitnych celów sektorowych w zakresie poprawy efektywności energetycznej i obniżenia poziomu emisji. Cele te powinny zakładać osiągnięcie celów UE na 2020 r. już przed końcem 2015 r.

Celem opublikowanego zalecenia Komisji, skierowanego do państw członkowskich UE i do sektora TIK, jest uwolnienie potencjału w zakresie poprawy efektywności energetycznej za pośrednictwem partnerstw publiczno-prywatnych podobnych to tych, które Komisja zainicjowała niedawno w odniesieniu do energooszczędnych budynków i ekologicznych samochodów, ale także za pośrednictwem partnerstw między branżą TIK a określonymi sektorami strategicznymi. Główne sektory gospodarki, w których nie wykorzystano jeszcze potencjału TIK w celu zwiększenia efektywności energetycznej, to sektory budownictwa, transportu i logistyki.

Komisja zwróciła się również do krajów UE o stosowanie rozwiązań opartych na TIK w celu poprawy efektywności energetycznej. Inteligentne sieci oraz inteligentne systemy pomiarowe mogą zwiększyć wydajność produkcji i skuteczność kontroli energii oraz usprawnić jej dystrybucję i zużycie. Państwa członkowskie UE mają czas do końca 2010 r., aby uzgodnić wspólną specyfikację dotyczącą inteligentnych systemów pomiarowych, dzięki którym konsumenci będą lepiej poinformowani i przygotowani do gospodarowania swoim zużyciem energii. Po zainstalowaniu inteligentnych systemów pomiarowych w swoich domach konsumenci będą w stanie zmniejszyć zużycie energii aż o 10 proc. Harmonogram wprowadzania inteligentnych systemów pomiarowych w europejskich gospodarstwach należy uzgodnić najpóźniej do końca 2012 r.

A oto inne przykłady ekologicznego potencjału TIK przedstawione w dokumencie przyjętym przez Komisję: Jeżeli zamiast 20 proc. podróży służbowych w Europie zorganizowano by wideokonferencje, możliwe byłoby zmniejszenie emisji CO₂ o 22 mln ton rocznie. Wprowadzenie powszechnego dostępu do sieci szerokopasmowych i wynikające z tego częstsze korzystanie przez obywateli z publicznych usług i aplikacji internetowych zmniejszyłoby zużycie energii na całym świecie o co najmniej 1-2 proc.

W opublikowanym zaleceniu apeluje się do administracji państw członkowskich UE na szczeblach krajowym, regionalnym i lokalnym o lepsze wykorzystywanie narzędzi TIK do symulacji i modelowania w zakresie energii, w tym w trakcie szkoleń specjalistów w sektorach budownictwa, transportu i logistyki. Administracje państw członkowskich UE mogą również podnieść poziom wykorzystania energooszczędnych technologii włączając je do programów zamówień publicznych.

Zalecenie Komisji zostało przygotowane na podstawie badania opinii społecznej przeprowadzonego we wrześniu 2009 r., które potwierdziło potrzebę przyjęcia przez sektor TIK skoordynowanego podejścia w zakresie poprawy efektywności energetycznej i ekologicznej oraz które potwierdziło znaczenie podejmowania wspólnych zobowiązań do osiągnięcia wytyczonych celów.

- **Kontekst**

W dniu 10 stycznia 2007 r. Komisja przyjęła pakiet w sprawie energii i zmian klimatu, który zatwierdził Parlament Europejski oraz przywódcy państw UE podczas szczytu Rady Europejskiej w marcu 2007 r., zakładający do 2020 r. 20 proc. obniżenie zarówno całkowitego zużycia energii pierwotnej, jak i emisji gazów cieplarnianych, w porównaniu z poziomem z 1990 r., oraz zwiększenie o 20 proc. wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. W dniu 13 maja 2008 r. Komisja ogłosiła, że będzie

promować rolę TIK w osiągnięciu tych celów poprzez zwiększenie efektywności energetycznej w gospodarce. W grudniu 2008 r. UE ponownie wyraziła swoją wolę osiągnięcia tych celów i podkreśliła konieczność jak najszybszej poprawy efektywności energetycznej. W marcu 2009 r. Komisja przyjęła komunikat w sprawie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) do ułatwienia przejścia na energooszczędną i niskoemisyjną gospodarkę, w którym uznano TIK za jeden z głównych czynników odpowiedzialnych za zmniejszenie emisji dwutlenku węgla we wszystkich sektorach gospodarki.

Komisarz **Viviane Reding** podkreśliła już znaczenie „zielonego” potencjału TIK w swoim przemówieniu na temat cyfrowej Europy: „Jestem przekonana, że cyfrowa Europa nie może przymykać oka na swój ekologiczny potencjał, który może stworzyć nowe możliwości rynkowe dla europejskich przedsiębiorstw TIK”.

Komunikat Komisji do Parlamentu europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) do ułatwienia przejścia na energooszczędną i niskoemisyjną gospodarkę:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0111:FIN:PL:PDF>

23. GOSPODARKA I ENERGETYKA - Komisja robi kolejny krok w promowaniu energii odnawialnej przy współpracy z krajami basenu Morza Śródziemnego i Zatoki Perskiej

W dniu 9 października **Benita Ferrero-Waldner**, komisarz ds. stosunków zewnętrznych i europejskiej polityki sąsiedztwa, wraz z **Andrisem Piebalgsem**, komisarzem ds. energii, byli gospodarzami organizowanej w Brukseli konferencji na szczeblu ministerialnym na temat współpracy pomiędzy państwami UE, krajami basenu Morza Śródziemnego i Zatoki Perskiej w zakresie energii odnawialnej. Konferencja ma na celu osiągnięcie większego poparcia politycznego dla ściślejszej współpracy w tej dziedzinie i ma umożliwić znalezienie konkretnych rozwiązań przyszłych wyzwań. Podczas konferencji głos zabrali ministrowie i przedstawiciele wysokiego szczebla z państw takich jak: Albania, Autonomia Palestyńska, Bahrajn, była Jugosłowiańska Republika Macedonii, Egipt, Francja, Hiszpania, Irak, Jordania, Niemcy, Oman, Republika Czarnogóry, Republika Czeska, Syria, Tunezja, Włochy i Zjednoczone Emiraty Arabskie, jak również z Ligi Państw Arabskich, Rady Współpracy w Zatoce Perskiej oraz Unii Arabskiego Maghrebu. W konferencji tej udział wzięli także przedstawiciele przemysłu, instytutów badawczych i międzynarodowych instytucji finansowych, więc będzie to znakomita okazja do zastanowienia się nad zakresem przyszłej współpracy w dziedzinie energii odnawialnej.

Benita Ferrero-Waldner podkreśliła, że: „Energia odnawialna nie jest rozwiązaniem wszystkich naszych problemów związanych ze zmianami klimatycznymi czy kwestii bezpieczeństwa energii, ale będzie z pewnością niezbędnym elementem każdej skutecznej strategii. Potrzebujemy zatem partnerstwa w zakresie energii odnawialnej z krajami regionów Morza Śródziemnego i Zatoki Perskiej. Właśnie ci partnerzy posiadają wielki potencjał, jeśli chodzi o wytwarzanie energii odnawialnych, a UE dysponuje ogromną wiedzą i ekspertyzą technologiczną. Mam nadzieję, że ta

konferencja przybliży nas o krok do pełnowartościowego rynku zielonej energii i pomoże nam razem odkryć możliwości podjęcia wspólnych działań na rzecz wprowadzenia nowych technologii, szczególnie w zakresie energii słonecznej."

Komisarz **Andris Piebalgs** oświadczył: „Ogromny potencjał, jeśli chodzi o pozyskiwanie energii słonecznej w Afryce Północnej i europejska ekspertyza w zakresie technologii odnawialnych otwierają nowe możliwości ścisłej współpracy w basenie Morza Śródziemnego. Po konferencji klimatycznej w Kopenhadze, która odbędzie się już za kilka tygodni nie powinniśmy zaprzepaścić możliwości rozwoju sektora przemysłowego, który może zapewnić miejsca pracy i rozwój w całym regionie.”

Podczas konferencji również przedstawiono inicjatywy UE w zakresie energii odnawialnej, omówione zostaną m. in. dyrektywa o energii odnawialnej i rosnący potencjał eksportu energii odnawialnej do krajów UE. Będzie to sprzyjało porozumieniu pomiędzy partnerami, co do ewentualnego udziału UE i Komisji w rozwoju potencjału energii odnawialnej w regionie Morza Śródziemnego i Zatoki Perskiej, w oparciu o doświadczenie UE w zakresie promocji, rozwoju i wprowadzania źródeł energii odnawialnej.

Podczas czterech sesji poruszone były następujące tematy:

- rola energii w stosunkach UE z partnerami regionu Morza Śródziemnego i Zatoki Perskiej;
- rozwój regionalnego rynku „zielonej energii” m.in. również kwestie polityczne, prawne i regulacyjne;
- aspekty badawcze i technologiczne energii odnawialnej oraz możliwości współpracy pomiędzy zainteresowanymi podmiotami z UE, regionu Morza Śródziemnego i Zatoki Perskiej;
- oraz ewentualne wspólne inicjatywy i projekty wsparcia rozwoju energii odnawialnych, a w szczególności energii słonecznej.

Unia wyznaczyła sobie za cel osiągnięcie 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii. UE będzie konsekwentnie dążyła do zwiększania wytwarzania energii elektrycznej we własnym zakresie, jednak handel energią odnawialną z krajami trzecimi również pomoże przyczynić się do osiągnięcia ambitnego celu założonego przez UE.

Bardziej szczegółowe informacje na temat zewnętrznej polityki energetycznej UE:

http://ec.europa.eu/external_relations/energy/index_en.htm

Bardziej szczegółowe informacje na temat polityki UE w zakresie energii odnawialnych:

http://ec.europa.eu/energy/renewables/index_en.htm

Bardziej szczegółowe informacje na temat inicjatyw w zakresie technologii energetycznych i innowacji:

http://ec.europa.eu/energy/technology/set_plan/set_plan_en.htm

24. TRANSPORT - Komisja podejmuje działania na rzecz bardziej ekologicznego, lepiej zorganizowanego i bardziej przyjaznego użytkownikom transportu miejskiego

Komisja Europejska przyjęła kompleksowy Plan działania na rzecz mobilności w miastach. Plan ten zawiera dwadzieścia konkretnych środków wspierających organy władzy na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym w realizacji celów w zakresie mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Antonio Tajani, wiceprzewodniczący Komisji odpowiedzialny za transport, powiedział: „Cieszę się, że mogę dzisiaj przedstawić ten kompleksowy zestaw środków dotyczących mobilności w miastach. Jeszcze nigdy Komisja nie proponowała zestawu konkretnych działań na rzecz dostępnego, bardziej ekologicznego i lepiej zorganizowanego transportu miejskiego. Proponowane środki mają stanowić zachętę i pomoc w rozwiązywaniu problemów, przed którymi stanęły miasta. Dzięki nim miasta będą dysponowały lepszymi informacjami i instrumentami.”

Plan działania powstał w ślad za zieloną księgą na temat mobilności w miastach, którą przyjęto w dniu 25 września 2007 r. Debata przeprowadzona po opublikowaniu zielonej księgi potwierdziła, że podjęte na szczeblu UE działania w zakresie mobilności w miastach generują wartość dodaną, przy jednoczesnym poszanowaniu kompetencji organów krajowych, regionalnych i lokalnych.

Zarówno zatory komunikacyjne w miastach, wypadki na drogach, jak i zanieczyszczenie powietrza oraz zużycie energii, mają negatywny wpływ na gospodarkę w Europie i poziom życia wszystkich jej mieszkańców. Ponad 70 proc. ludności UE żyje na obszarach miejskich, a w miastach wytwarzane jest około 85 proc. unijnego PKB. Na transport miejski przypada około 40 proc. emisji CO₂ i 70 proc. emisji innych zanieczyszczeń pochodzących z transportu drogowego. Ponadto na trzy wypadki śmiertelne jeden ma miejsce na obszarze miejskim.

Rozwiązanie tych problemów będzie odpowiedzią na obawy wyrażane przez społeczeństwo. Dziewięciu na dziesięciu obywateli Unii Europejskiej jest zdania, że sytuacja na drogach w ich miastach powinna ulec poprawie. Rozwiązanie tych problemów ma również zasadnicze znaczenie dla powodzenia ogólnej unijnej strategii przeciwdziałania zmianom klimatu, wspierania wzrostu gospodarczego i zrównoważonego rozwoju.

• Działania

Plan działania zawiera zestaw propozycji. Na przykład, w celu zwiększenia praw pasażerów w miejskim transporcie publicznym, Komisja będzie współpracować z sektorem nad opracowaniem szeregu dobrowolnych zobowiązań. Komisja będzie nadal wspierać projekty badawcze i demonstracyjne, dotyczące na przykład pojazdów niskoemisyjnych lub bezemisyjnych. Zostaną ponadto stworzone praktyczne powiązania mobilności w miastach z polityką unijną dotyczącą zdrowia, spójności i osób niepełnosprawnych.

Wśród innych działań można wymienić inicjatywę na rzecz poprawy informacji o transporcie oraz dalsze wspieranie przez Komisję publicznych kampanii podnoszących

świadomość, takich jak Europejski Tydzień Mobilności. W celu przyspieszenia wprowadzania przez organy władzy lokalnej planów na rzecz mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju, Komisja opracuje materiały informacyjne oraz rozpocznie szkolenia i działania promocyjne. Komisja dostarczy również dokumenty zawierające wskazówki dotyczące istotnych aspektów tych planów, takich jak transport towarów w miastach oraz inteligentne systemy transportu stosowane na potrzeby mobilności w miastach. Komisja poprawi również dostępność ujednoliconych danych statystycznych, ułatwi wymianę informacji, w tym z naszymi europejskimi sąsiadami, oraz stworzy bazę danych zawierającą informacje o najlepszych praktykach z zakresu mobilności w miastach. Komisja podejmie także wysiłki, aby zoptymalizować istniejące źródła finansowania unijnego, oraz rozpatrzy przyszłe potrzeby finansowe.

Działania będą realizowane w ciągu następnych czterech lat. W roku 2012 Komisja dokona przeglądu z postępów w realizacji planu działania oraz oceni konieczność podjęcia dalszych działań.

- **Dalsze informacje**

Więcej informacji na temat Planu działania na rzecz mobilności w miastach można znaleźć na stronie:

http://ec.europa.eu/transport/urban/urban_mobility/urban_mobility_en.htm

25. TRANSPORT - Obywatele i przedsiębiorcy uzyskają swobodny, darmowy dostęp do otwieranego właśnie przez Komisję europejskiego systemu wspomagania satelitarnego (EGNOS)

Komisja Europejska zainaugurowała działalność europejskiego systemu wspomagania satelitarnego (EGNOS, z ang. *European Geostationary Navigation Overlay Service*), udostępniając firmom i obywatelom bezpłatne, powszechnie dostępne usługi. EGNOS to pierwszy rzeczywisty wkład Europy w dziedzinie nawigacji satelitarnej, który był prekursorem rozwijanego staraniem Unii Europejskiej globalnego systemu nawigacji satelitarnej Galileo.

Antonio Tajani, wiceprzewodniczący Komisji piastujący tekę komisarza ds. transportu, powiedział: „Dzisiejsze otwarcie toruje europejskim przedsiębiorcom i obywatelom drogę do korzystania z ogromnych zasobów udoskonalonych narzędzi, dając im klucz do masy nowych możliwości dzięki zastosowaniu sygnałów nawigacyjnych o zwiększonej dokładności. Położyliśmy dziś kamień węgielny przyszłości, która wydaje się być na wyciągnięcie ręki.”

EGNOS to satelitarna usługa rozszerzona, która służy zwiększeniu dokładności sygnałów wykorzystywanych do nawigacji satelitarnej w Europie. Pozwala tym samym na zmniejszenie marginesu błędu – w stosunku do stosowanego obecnie systemu GPS – z około dziesięciu do dwóch metrów.

EGNOS z pewnością przyniesie wielkie korzyści zarówno przedsiębiorcom, jak i zwykłym obywatelom. System ten umożliwi realizację nowych zastosowań w wielu różnych sektorach, jak rolnictwo (zwiększając precyzję nawożenia) czy transport (np.

automatyczny pobór opłat za korzystanie z dróg albo programy ubezpieczeń na zasadzie „pay-per-use”, w których wysokość składki zależy od czasu używania pojazdu). EGNOS umożliwi również realizację dokładniejszych indywidualnych usług nawigacyjnych, o przeznaczeniu ogólnym lub wyspecjalizowanym (np. systemy ułatwiające poruszanie się osobom niewidomym).

Zgodnie z rozporządzeniem o jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej ENGOS uzyska stosowne certyfikaty pozwalające na jego stosowanie w ruchu lotniczym, a także w innych dziedzinach, gdzie bezpieczeństwo ma kluczowe znaczenie. Na bazie tego systemu do połowy 2010 r. powinna powstać również platforma usługowa ratowania życia ludzkiego pod nazwą „Safety-of-Life”. Usługa ta ma na celu zagwarantowanie, aby w przypadku awarii systemu każdy użytkownik otrzymywał przed upływem sześciu sekund odpowiednie ostrzeżenie. Usługi świadczone na zasadach komercyjnych są obecnie testowane, i zostaną udostępnione również w roku 2010.

Usługi te – zarówno powszechnie dostępna, jak i służąca do ratowania życia ludzkiego – będą udostępniane bezpłatnie, a Unia Europejska zobowiązała się do długofalowego finansowania działalności EGNOS, nawet gdy Galileo będzie już w pełni sprawny. Oznacza to również rozszerzenie jego zasięgu geograficznego na obszarze pokrycia trzech satelitów, na których opiera się cały system.

W charakterze europejskiego dostawcy usług satelitarnych funkcjonowaniem EGNOS zawiaduje – na podstawie umowy zawartej z Komisją Europejską – ESSP SaS, spółka z siedzibą w Tuluzie, we Francji z udziałem siedmiu podmiotów zapewniających służby żeglugi powietrznej. W dniu wczorajszym, tj. 30 września, podpisano odpowiednią umowę eksploatacyjną między Komisją a ESSP SaS. Na mocy tej umowy spółka odpowiada za zarządzanie eksploatacją europejskiego systemu wspomagania satelitarnego, jak również za bieżącą obsługę systemu do końca 2013 r.

- **Informacje dodatkowe**

System EGNOS składa się z transponderów umieszczonych na trzech satelitach geostacjonarnych, z siatki naziemnej opartej na około czterdziestu punktach pozycjonujących i czterech ośrodkach kontrolnych, przy czym wszystkie te elementy pozostają w ciągłej wzajemnej łączności.

Zasięg funkcjonowania systemu EGNOS obejmuje terytoria większości państw europejskich. Może on zostać rozszerzony na inne rejony, takie jak Afryka Północna i kraje sąsiadujące z UE.

Powszechne usługi EGNOS udostępnia się bezpłatnie, bez zagwarantowanej jakości usług oraz z zastrzeżeniem towarzyszącej jej odpowiedzialności, każdemu użytkownikowi odbiornika kompatybilnego z systemem GPS/SBAS znajdującemu się w zasięgu funkcjonowania EGNOS. Większość oferowanych obecnie w Europie urządzeń nawigacyjnych spełnia te warunki techniczne. Nie wymaga się żadnego pozwolenia ani certyfikatów dla poszczególnych urządzeń.

EGNOS jest dziełem współpracy przemysłu europejskiego i EOIG (tzn. grupy operatorów i infrastruktury EGNOS, z ang. **EGNOS Operator and Infrastructure**

Group) przy wsparciu Komisji Europejskiej, Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA) oraz Europejskiej Organizacji do spraw Bezpieczeństwa Żeglugi Powietrznej (Eurocontrol). Od dnia 1 kwietnia br. funkcję właściciela i zarządcy EGNOS przejęła Unia Europejska, wszelkie zadania związane z projektowaniem i zamówieniami zostały natomiast delegowane, w drodze porozumienia o przekazaniu uprawnień, Europejskiej Agencji Kosmicznej, która odpowiadała za projektowanie i budowę tego systemu.

- **Szczegółowe informacje na temat EGNOS można uzyskać na stronach internetowych:**

<http://ec.europa.eu/transport/egnos>,

<http://www.gsa.europa.eu/go/egnos>,

<http://www.esa.int/esaNA/egnos.html>,

<http://www.essp-sas.eu/>

26. TRANSPORT - Komisja toruje drogę europejskiej usłudze elektronicznej opłaty drogowej

W dniu 6 października br. Komisja Europejska przyjęła decyzję ustanawiającą główne techniczne specyfikacje i wymogi niezbędne do uruchomienia europejskiej usługi opłaty elektronicznej (EETS), która pozwoli użytkownikom dróg na łatwe uiszczanie opłat za przejazd w całej Unii Europejskiej, dzięki temu samemu abonentowi wykupionemu u jednego usługodawcy oraz jednemu zainstalowanemu w pojeździe urządzeniu rejestrującemu. Europejska usługa opłaty elektronicznej będzie dostępna w całej infrastrukturze we Wspólnocie, takiej jak autostrady, tunele i mosty, na których opłaty będą pobierane za pomocą zainstalowanego w pojeździe urządzenia rejestrującego. Docelowo ograniczy to liczbę transakcji gotówkowych w punktach poboru opłat i przyczyni się do optymalizacji przepływu ruchu i zmniejszenia zatorów komunikacyjnych.

Antonio Tajani, wiceprzewodniczący Komisji odpowiedzialny za politykę transportu, uważa, że decyzja ta jest najistotniejszą zdobyczą dla kierowców od czasu zniesienia kontroli granicznych i stwierdza, że: „Europejska usługa opłaty elektronicznej pozwoli użytkownikom dróg na łatwe uiszczanie opłat za przejazd w całej Unii Europejskiej, dzięki temu samemu abonentowi wykupionemu u jednego usługodawcy oraz jednemu zainstalowanemu w pojeździe urządzeniu rejestrującemu.”

Systemy opłat elektronicznych zostały wprowadzone w kilku krajach europejskich na początku lat dziewięćdziesiątych. Większość tych systemów działa za pomocą zainstalowanego w pojeździe urządzenia, które przekazuje dane charakterystyki pojazdu zarządcom dróg, w celu określenia wysokości opłaty zależnej na przykład od jego masy i wielkości.

Jednakże różnorodne krajowe i lokalne systemy opłat elektronicznych są na ogół niekompatybilne i mogą współpracować wyłącznie z własnymi urządzeniami rejestrującymi. Taki brak interoperacyjności pomiędzy systemami opłat drogowych jest szczególnie uciążliwy dla międzynarodowego transportu drogowego. Na przykład, aby przejechać z Portugalii do Danii, należałoby zainstalować na tablicy rozdzielczej co najmniej pięć różnych urządzeń rejestrujących - każde w ramach innej umowy zawartej za każdym razem z innym zarządcą dróg. Dla przewoźnika oznacza to czasochłonne

formalności i kosztowne obciążenia administracyjne wynikające z konieczności ujednoczenia danych o podróżach, otrzymanych faktur, warunków umów i poleceń płatności.

Przyjęta decyzja Komisji określa również prawa i obowiązki poborców opłat, usługodawców i użytkowników. Użytkownicy będą mieli możliwość wykupienia abonamentu u wybranego przez siebie usługodawcy. Poborcy opłat będą przekazywać informacje o wysokości należnej opłaty usługodawcom, którzy będą wystawiać faktury użytkownikom. Opłaty uiszczane w ramach systemu EETS nie mogą przewyższać odpowiednich krajowych bądź lokalnych opłat drogowych.

Europejska usługa opłaty elektronicznej będzie dostępna za trzy lata dla wszystkich pojazdów o masie powyżej 3,5 tony lub pojazdów przewożących ponad 9 osób łącznie z kierowcą. Usługa ta będzie dostępna dla pozostałych pojazdów za pięć lat.

27. INSTYTUCJE - Komisja nominuje Jana Truszczyńskiego na stanowisko dyrektora generalnego ds. edukacji i kultury

W dniu 28 października 2009 r. Komisja nominowała Jana Truszczyńskiego na stanowisko dyrektora generalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Edukacji i Kultury. Będzie on odpowiedzialny za ogólne zarządzanie dyrekcją generalną i jej pracownikami - ponad 650 osobami. Jan Truszczyński jest pierwszym dyrektorem generalnym pochodzącym z państwa grupy UE-12.

Jego zadaniem będzie kierowanie Dyrekcją Generalną ds. Edukacji i Kultury, której prace dotyczą takich dziedzin, jak: edukacja, szkolenia, kultura, młodzież, obywatelstwo, wielojęzyczność i sport. Dyrekcja generalna dysponuje budżetem w wysokości 1 406 mln EUR na 2009 r.

Jan Truszczyński ma 59 lat i pochodzi z Polski. Obecnie sprawuje stanowisko zastępcy dyrektora generalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Edukacji i Kultury. Dołączył do Komisji Europejskiej w styczniu 2007 r., kiedy to został nominowany na zastępcę dyrektora generalnego ds. rozszerzenia – jego zakres odpowiedzialności obejmował strategię rozszerzenia i komunikacji.

W latach 2001–2005 sprawował urząd podsekretarza stanu, a następnie sekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, w tym charakterze był głównym negocjatorem ze strony Polski podczas negocjacji akcesyjnych z UE. Wcześniej, w latach 1996–2001, był ambasadorem RP przy Unii Europejskiej w Brukseli. Jan Truszczyński prawdopodobnie obejmie obowiązki w dniu 1 maja 2010.

28. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE - Komisja Europejska planuje wykorzystanie częstotliwości radiowych zwolnionych dzięki przejściu na nadawanie cyfrowe do celów szybkiej odnowy gospodarczej

Przejście z telewizji analogowej na cyfrową w Europie zwolni 80 proc. częstotliwości radiowych, które służą obecnie telewizji. Dzięki temu możliwe będzie wykorzystanie tych fal przez nowe, innowacyjne usługi, które wymagają widma radiowego, takie jak

bezprzewodowy Internet, zaawansowana telefonia komórkowa oraz interaktywne kanały telewizyjne o wysokiej rozdzielczości. Największe korzyści odniosą regiony najbardziej oddalone, ponieważ dzięki zwolnionym zasobom widma możliwe będzie wykorzystanie bezprzewodowych sieci szerokopasmowych w celu zapewnienia szybkiego Internetu w rejonach, które nie są jeszcze okablowane. W dniu 28 października 2009 r. Komisja przedstawiła plany dotyczące skoordynowanego przydziału widma, które przyciągną inwestycje i zapewnią konkurencję w dziedzinie nowych, potencjalnych usług. Jeżeli zapewni się koordynację przydziału zwolnionych fal radiowych, tzw. dywidendy cyfrowej, na potrzeby nowych usług, europejska gospodarka może zyskać od 20 do 50 mld euro. Plan pełnego wykorzystania potencjału dywidendy cyfrowej uwzględnia udział Parlamentu Europejskiego i państw UE, które odegrają w tym procesie kluczową rolę.

„Dywidenda cyfrowa to wyjątkowa możliwość, dzięki której w całej Europie idea «dostępu szerokopasmowego dla wszystkich» może się stać rzeczywistością i która może pobudzić najbardziej innowacyjne sektory naszej gospodarki. Największe korzyści z dywidendy cyfrowej zapewni Europie jeden, wspólnie opracowany plan. Komisja przygotowała taki plan w ścisłej współpracy z państwami UE, Parlamentem Europejskim oraz przedstawicielami przemysłu i konsumentów,” powiedziała **Viviane Reding**, unijna komisarz ds. społeczeństwa informacyjnego i mediów. „Apeluję do państw UE o przyspieszenie przechodzenia na nadawanie cyfrowe, tak aby zakończyć ten proces przed 1 stycznia 2012 r. Apeluję również do organów krajowych o korzystanie z dywidendy cyfrowej na zasadach sprzyjających konkurencyjności, aby otworzyć rynek dla nowych operatorów i nowych usług, zapewniając gospodarce maksymalne korzyści. Tylko w ten sposób możliwe będzie wykorzystanie dywidendy cyfrowej w celu zapewnienia bezprzewodowych usług szerokopasmowych w tych częściach UE, gdzie inne technologie nie są w stanie zapewnić dostępu do szybkiego Internetu.”

Zgodnie z propozycjami dotyczącymi dywidendy cyfrowej przyjętymi przez Komisję, państwa członkowskie powinny przyspieszyć wyłączenie analogowych sygnałów telewizyjnych, tak aby proces ten zakończono do dnia 1 stycznia 2012 r. Przykład pięciu państw (Finlandia, Niemcy, Luksemburg, Niderlandy i Szwecja) oraz USA pokazuje, że wyłączenie sygnału analogowego może nastąpić szybko i sprawnie.

Dzięki skutecznej koordynacji dywidendy cyfrowej przedstawionej w propozycjach Komisji europejska gospodarka może zyskać od 20 do 50 mld euro (w ciągu 15 lat, w porównaniu z sytuacją, gdyby państwa UE działały indywidualnie). W tym celu w propozycjach przewidziano, że jedna część zwolnionego widma, podzakres 790-862 MHz (fale tej częstotliwości przenikają budynki i mają duży zasięg) powinna być zarezerwowana dla nowych usług bezprzewodowych, takich jak telefonia komórkowa 3G i 4G, która umożliwi wykorzystanie telefonów komórkowych do oglądania transmisji wideo, przeszukiwania Internetu i szybkiego przesyłania danych. Działania te przyczynią się do osiągnięcia celu, jakim jest zapewnienie dostępu do szybkich usług szerokopasmowych dla wszystkich mieszkańców UE do końca 2013 r.

Aby maksymalnie wykorzystać efekty tych działań, Komisja ogłosiła, że zharmonizuje warunki techniczne dotyczące wykorzystywania podzakresu 790-862 MHz. Przedsięwzięcie to ma zapobiec powstaniu fragmentacji, kiedy państwa UE otworzą ten podzakres na potrzeby nowych usług. Dostawcy usług oraz producenci sprzętu i

oprogramowania będą mogli dzięki temu prowadzić interesy ponad granicami, a konsumenci zauważą poprawę jakości usług roamingowych wykorzystywanych w czasie podróży. W latach 90. przyjęcie podobnego podejścia przygotowało grunt dla powszechnego wprowadzenia do użytku telefonów komórkowych GSM.

Komisja zaproponowała również opracowanie, wraz z Parlamentem Europejskim i Radą, celów strategicznych, takich jak zwiększenie tempa udostępniania dywidendy cyfrowej na potrzeby zastosowań innych niż działalność nadawcza o wysokiej mocy, uzgodnienie wspólnego stanowiska Europy w negocjacjach dotyczących dywidendy cyfrowej prowadzonych z krajami sąsiadującymi oraz możliwość uzgodnienia w przyszłości celów UE dotyczących wykorzystania wydajniejszych technologii w ramach uzyskanej dywidendy cyfrowej.

Przed sfinalizowaniem swoich propozycji, w pierwszej połowie 2010 r., Komisja zwróci się do Parlamentu Europejskiego i Rady o zatwierdzenie mapy drogowej oraz o przeprowadzenie dalszej debaty z udziałem obecnych i przyszłych użytkowników widma, poświęconej kwestiom długoterminowym.

Opublikowane zalecenie i komunikat są dostępne pod adresem (na dole strony):
http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommm/radio_spectrum/topics/reorg/dividend/index_en.htm

29. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE - UE udostępnia częstotliwości GSM na potrzeby bezprzewodowych usług szerokopasmowych

W dniu 20 października 2009 r. usunięto przeszkody dla działania usług telefonii komórkowej nowej generacji w Europie dzięki publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej nowych aktów prawnych umożliwiających wykorzystywanie częstotliwości GSM przez telefony 3G. Jest to następstwem porozumienia między Parlamentem Europejskim a Radą Ministrów zawartego w lipcu, mającego na celu aktualizację przepisów europejskich - dyrektywy GSM - dotyczących wykorzystania widma radiowego do celów telefonii komórkowej. Nowe przepisy europejskie spowodują wzrost konkurencji na europejskim rynku usług telekomunikacyjnych i ułatwią operatorom świadczenie szybszych usług o zasięgu paneuropejskim, takich jak np. mobilny internet, oprócz dotychczasowych usług oferowanych w dziedzinie telefonii komórkowej. Przyczynią się również do szybszego rozwoju bezprzewodowych usług szerokopasmowych, będących jednym z głównych czynników stymulujących ożywienie gospodarcze w UE.

„W okresie trudności gospodarczych, europejska branża telefonii komórkowej otrzymała dzisiaj wyraźny sygnał świadczący o silnym wsparciu ze strony decydentów politycznych. Nowe przepisy UE opublikowane w dniu dzisiejszym umożliwią ponowny przydział widma radiowego w paśmie GSM dla nowych usług telefonii komórkowej, zwiększą konkurencję i umożliwią branży telefonii komórkowej oszczędności w zakresie kosztów inwestycji sięgające 1,6 miliarda euro”, powiedziała **Viviane Reding**, unijna komisarz ds. telekomunikacji. „Dzięki takim decyzjom Europa zapewni sobie utrzymanie przewagi konkurencyjnej w dziedzinie usług bezprzewodowych.”

Nowe przepisy unijne stanowią element działań Komisji Europejskiej mających na celu udostępnienie większej części widma na potrzeby komunikacji bezprzewodowej. Przepisy te powodują otwarcie pasma widma radiowego GSM dla bardziej zaawansowanych urządzeń telekomunikacji bezprzewodowej. Nowe decyzja i dyrektywa aktualizujące dyrektywę GSM z 1987 r. zostały opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* i w ten sposób zaczęły obowiązywać jako prawo UE, co oznacza, że muszą zostać wprowadzone w życie we wszystkich 27 państwach UE.

Nowe przepisy ułatwiają także zmianę przydziału widma w paśmie 900 MHz, tak aby umożliwić uruchomienie jeszcze nowszej, czwartej generacji szybkich technologii szerokopasmowych. Obecne telefony komórkowe będą nadal funkcjonować bez zarzutu, ale dodatkowo konsumenci będą mogli korzystać z nowych technologii umożliwiających dostęp do szybkich usług szerokopasmowych.

Oczekuje się również, że zreformowane przepisy przyniosą pozytywne skutki ekonomiczne dla sektora telekomunikacji i że dzięki obniżeniu kosztów utrzymania sieci, będącemu wynikiem korzystania z niższych pasm częstotliwości, przyczynią się do szerszego wykorzystania nowych usług bezprzewodowych.

W nowej decyzji Komisji określono zgodnie z dyrektywą parametry techniczne umożliwiające wspólne korzystanie z pasm GSM 900 MHz i 1800 MHz przez systemy GSM (telefony komórkowe 2G) i UMTS (telefony 3G, które oprócz zwyczajnych usług telefonii oferują także szybki mobilny internet). Decyzja ta opiera się na unijnej decyzji o spektrum radiowym, w której ustanowiono mechanizm przyjmowania zasad harmonizacji technicznej w oparciu o informacje uzyskane od krajowych specjalistów ds. częstotliwości radiowej.

Administracje krajowe mają obecnie sześć miesięcy na transpozycję dyrektywy i wykonanie decyzji, tak aby skutecznie udostępnić częstotliwości widma GSM dla technologii 3G. Udostępniając nowe częstotliwości krajowe organy regulacyjne będą musiały przeanalizować konkurencję pomiędzy operatorami telefonii komórkowej i uwzględnić ewentualne zakłócenia konkurencji zgodnie z unijnymi przepisami telekomunikacyjnymi. Decyzja przewiduje możliwość wprowadzania zmian, tak aby uwzględnić użytkowe parametry techniczne innych systemów niebędących systemami GSM, których kompatybilność może zostać ustalona na późniejszym etapie.

- **Kontekst**

Dyrektywa GSM z 1987 r. rezerwowała część pasma 900 MHz na użytek technologii GSM (Global System for Mobile lub pierwotnie Groupe Spécial Mobile), takich jak telefonia komórkowa. Wymagała ona jednak aktualizacji, aby umożliwić korzystanie z tego pasma widma radiowego również kolejnej, bardziej zaawansowanej generacji technologii bezprzewodowych.

W listopadzie 2008 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący udostępnienia fal radiowych zarezerwowanych dla telefonii komórkowej innym, bardziej zaawansowanym technologiom, zaczynając od technologii szerokopasmowej telefonii 3G (Universal Mobile Telecommunications System, UMTS). W maju 2009 r. Parlament Europejski przyjął wniosek 578 głosami, a w lipcu 2009 r. przyjęła go Rada Ministrów. We wrześniu uaktualniona dyrektywa 2009/114/WE została podpisana

przez Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego i Przewodniczącego Rady Ministrów. W swoim przemówieniu „Cyfrowa Europa motorem ożywienia gospodarczego” z dnia 9 lipca, Viviane Reding, unijna komisarz ds. telekomunikacji, przedstawiła „Cyfrowy Program dla Europy”, w ramach którego jednym z pierwszych działań miało być szybkie osiągnięcie porozumienia w zakresie reformy dyrektywy GSM.

Dyrektywa i decyzja Komisji dotyczącej widma radiowego można znaleźć na stronie:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:274:0025:0027:PL:PDF>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:274:0032:0035:PL:PDF>

30. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE - Europejskie sieci coraz sprytniejsze i sprawniejsze w działaniu dzięki rozwiązaniom internetowym przyszłości: mniej korków na drogach, mniej zanieczyszczeń, lepsza opieka zdrowotna

Mniej zapchane drogi, lepsza i wydajniejsza sieć energetyczna, najnowocześniejsze technologie w służbie zdrowia w każdym domu – oto charakterystyczne przykłady cudów, jakie umożliwi przyszły Internet. Sieć przyszłości połączy rzeczy nieożywione – jak samochody i przenośne urządzenia – z interaktywną infrastrukturą (w rodzaju organizacji ruchu miejskiego), udostępniając w czasie rzeczywistym ogromne ilości danych służących poprawie procesów gospodarczych i zwiększeniu wydajności. Komisja Europejska zaprezentowała strategię, dzięki której Unia ma zająć czołową pozycję w dziedzinie rozwoju inteligentnej infrastruktury opartej na łączności internetowej. Wzywa jednocześnie władze państw europejskich i przedstawiciele sektora technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) do wykorzystania narastającej fali zapotrzebowania na innowacyjne rozwiązania oparte na Internecie w celu obdarzenia inteligencją obecnej infrastruktury (w dziedzinie ochrony zdrowia, sieci energetycznych oraz zarządzania komunikacją miejską). W tym celu Komisja zamierza uruchomić program partnerstwa łączącego władze publiczne z głównymi aktorami branży TIK, który w samych latach 2011-2013 uzyska łącznie sumę 300 mln euro (fundusze na przyszłe projekty, które ruszą już niebawem), niezależnie od dwustumilionowego rocznego budżetu przeznaczanego na wsparcie bieżących badań w sferze TIK i opracowywane w tym celu technologie internetowe.

„Internet pomoże nam zmierzyć się z wyzwaniami, jakie niesie przyszłość – dając nam klucz do wydzwignięcia Europy z kryzysu. Oprogramowanie i technologie dostępne w trybie *online* poprawią transport miejski, ułatwiając życie większej części (niebawem już 70%) ludzkości. Powołaniem i szansą Internetu przyszłości jest pilna potrzeba udoskonalenia systemów zarządzających dystrybucją energii – co może mieć krytyczne znaczenie, zważywszy, że łączna konsumpcja energii elektrycznej ma się podwoić przed rokiem 2030. Mając na uwadze starzenie się populacji UE, liczymy na udoskonalenie służby zdrowia i umożliwienie sprawowania zdalnej opieki nad pacjentami za pomocą Internetu.” – uważa unijna komisarz ds. społeczeństwa informacyjnego i mediów **Viviane Reding**. „Z tej szansy muszą skorzystać Europejczycy i europejski sektor TIK, których zadaniem jest opracowanie takich

technologii i rozwiązań, które pozwolą na radykalne zwiększenie sprawności gospodarczej i społecznej codziennych czynności.”

Komisja Europejska wystąpiła z projektem paneuropejskiej strategii innowacji internetowej zakładającej czynny udział administracji rządowych oraz przedstawicieli rozmaitych zainteresowanych branż w całej Europie. Celem strategii jest udoskonalenie infrastruktury o decydującym znaczeniu dla gospodarki i społeczeństwa przyszłości, umożliwiające jej przetwarzanie ogromnej ilości danych niezbędnych do jej codziennego funkcjonowania. Wielkość przesyłu danych rośnie już dziś w tempie 60% rocznie. Z czasem, w miarę jak Internet dostarczający coraz bardziej wyszukanych informacji ogarnie kolejne miliardy czujników i przenośne urządzenia funkcjonujące w trybie *online*, coraz bardziej wyraźna staje się konieczność wyposażenia infrastruktury w sztuczną inteligencję, która umożliwiłaby jej przetrawienie tak niewyobrażalnej masy danych, przyływających w czasie rzeczywistym. Przykładowo potworne korki na drogach, które kosztują Europę około 135 mld euro rocznie, mogą ulec zmniejszeniu o 20%, a towarzysząca im emisja spalin – o 15% za sprawą nowych technik internetowych w rodzaju czujników, inteligentnych etykiet – a niebawem także elementów systemu nawigacji satelitarnej Galileo.

Ogłoszony plan ma uczynić Europę liderem badań i wdrożeń w sferze technologii internetowej przyszłości, która jest nieodzowna, jeśli myślimy o obdarzeniu inteligencją infrastruktury w tak istotnych dziedzinach związanych z życiem codziennym jak opieka medyczna, transport czy energia. Pozwoli on nie tylko umocnić konkurencyjność europejskiej branży technologii informacyjno-komunikacyjnych, ale również zagwarantować klientom europejskim, że jako pierwsi będą mogli skorzystać z dobrodziejstw nowych rozwiązań i usług.

Inteligentne sieci weszły już w fazę pilotażową w wybranych regionach i miastach europejskich. Chociażby władze Sztokholmu zainwestowały w inteligentną organizację ruchu ulicznego, która pozwala skrócić czas dojazdów, zwiększa udział komunikacji publicznej w ruchu, jednocześnie zmniejszając poziom emisji dwutlenku węgla. Za pomocą całej sieci czujników i ruchomych urządzeń można gromadzić i śledzić aktualne dane nieomal w czasie rzeczywistym, co jest nieodzowne dla udoskonalenia zarządzania systemami energetycznymi i transportowymi. Dane takie mogą następnie posłużyć do celów optymalizacji kompleksowych systemów komunikacji na terenie miast. Coraz szerzej stosowane urządzenia bezprzewodowe skorzystają na dywidendzie cyfrowej, (zajmując dodatkowe częstotliwości radiowe zwolnione przez odchodzącą telewizję analogową).

Komisja zaapelowała do rządów i do całej branży o ścisłą współpracę na rzecz skoncentrowania badań europejskich na najważniejszych technologiach internetowych i ich jak najszybszym wdrożeniu dla usprawnienia wielu powszednich czynności. Komisja zajmie się rozruchem specjalnego partnerstwa publiczno-prywatnego w drodze przetargu, który zostanie ogłoszony w roku 2010. Na ten cel przeznaczono łączny budżet na lata 2011-2013 sięgający 300 mln euro – przy założeniu równorzędnego zaangażowania finansowego ze strony zainteresowanego sektora.

Komisja finansuje już obecnie badania nad inteligencją sieci internetowej; o ich rozmachu świadczy suma 400 mln euro, na jaką opiewa łączny budżet ponad 90 projektów w ramach specjalnego programu badawczego, niezależnie od kolejnych 200

mln euro rocznie, jakie mają pochłonąć badania naukowe w latach 2011-2013. Z kolei projekt SENSEI zmierza do skomunikowania świata rzeczywistego ze światem wirtualnym, tworząc sieć 'inteligentnych' miejsc – żeby na przykład przesyłać wiadomości tekstowe (popularne SMS) do wszystkich pasażerów używających wspólnych samochodów, podpowiadając im, którym autobusem mogą szybciej dojechać do celu.

- **Szerszy kontekst**

Ogłoszony komunikat Komisji wpisuje się w kontekst przygotowań europejskiego planu na rzecz innowacji i badań, o jaki już w grudniu 2008 r. apelowała Rada Europejska. Jest on jednocześnie elementem odpowiedzi Komisji na zalecenia zespołu pod przewodnictwem Esko Aho, który nawołuje do znacznie śmielszych europejskich badań w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych, nastawionych jednocześnie na komercyjne wykorzystanie już osiągniętych rezultatów.

Komunikat - Partnerstwo publiczno-prawne na rzecz Internetu przyszłości:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/foi/library/docs/fi-communication_pl.pdf

31. SPRAWY KONSUMENTÓW - Handel elektroniczny: według nowego badania UE transgraniczne zamówienia przez Internet nie są realizowane w 60 proc. przypadków

Jak wynika z przygotowanego przez Komisję Europejską nowego sprawozdania dotyczącego transgranicznego elektronicznego handlu konsumenckiego w UE, konsumenci pragnący dokonać zakupu przez Internet w innym państwie członkowskim napotykają na powszechny problem odmowy realizacji zamówienia. W ramach przeprowadzonej na zlecenie Komisji szeroko zakrojonej niezależnej akcji anonimowych zakupów grupa kupujących usiłowała dokonać zakupu 100 popularnych produktów, takich jak aparaty fotograficzne, płyty kompaktowe, książki, odzież, u zagranicznego sprzedawcy. Złożono przy tym ponad 11 tys. zamówień testowych. Z badania wynika, że 60 proc. transgranicznych transakcji nie mogło zostać zrealizowanych przez konsumentów, ponieważ sprzedawca nie prowadził wysyłki produktu do ich kraju lub nie oferował odpowiednich możliwości dokonania płatności transgranicznej. Największe problemy z transgranicznymi zakupami napotykają konsumenci pochodzący z Łotwy, Belgii, Rumunii i Bułgarii. Jedynie w dwóch spośród wszystkich krajów prawdopodobieństwo pomyślnego dokonania transgranicznego zakupu jest wyższe niż 50 proc. Korzyści, jakie omijają obywateli, są również oczywiste. W ponad połowie państw członkowskich co najmniej połowa produktów oferowanych na stronach internetowych sprzedawców z innego kraju była o 10 proc. tańsza (włączając koszty transportu). Z kolei połowy poszukiwanych produktów nie udało się znaleźć na stronach krajowych: były oferowane wyłącznie przez podmiot z innego państwa członkowskiego. W opublikowanym komunikacie przedstawiono szereg środków, jakie należy podjąć w celu uproszczenia otoczenia regulacyjnego, które obecnie zniechęca usługodawców do świadczenia usług na rzecz konsumentów w innych państwach członkowskich. Ponadto – w celu zwiększenia zaufania do handlu przez Internet – w ramach forum zainteresowanych stron zostaną przeanalizowane kwestie związane z gromadzeniem danych handlowych i ich

wykorzystywaniem w celu określenia profilu konsumentów i prowadzenia marketingu bezpośredniego.

Komisarz **Kunewa** powiedziała: „Wyniki badania są bardzo wyraziste: mamy teraz konkretne fakty i dane liczbowe, które pokazują, w jak dużym zakresie europejski jednolity rynek nie sprawdza się w przypadku sprzedaży detalicznej przez Internet. Lepsze oferty i większy wybór produktów dla konsumentów na naszym ogromnym europejskim rynku mogłyby stać się dostępne na kliknięcie myszki. W rzeczywistości granice krajów są jednak w dalszym ciągu przeszkodą dla kupujących przez Internet. Europejscy konsumenci – choć na to zasługują – nie mają dostępu do większego wyboru i korzystniejszych cenowo ofert. Musimy uprościć labirynt prawny zniechęcający podmioty sprzedające przez Internet do oferowania swoich towarów w pozostałych krajach.”

„Urzeczywistnienie jednolitego rynku cyfrowego jest najważniejszym priorytetem dla Europy”, stwierdziła **Viviane Reding**, komisarz UE ds. społeczeństwa informacyjnego i mediów. „Prawdziwa gospodarka cyfrowa nie zaistnieje, zanim nie usuniemy wszystkich przeszkód dla transakcji internetowych, także tych dotyczących konsumenta końcowego. Kwestia ta musi znaleźć się na początku listy wszystkich inicjatyw politycznych mających nadać nowy impuls procesowi tworzenia jednolitego rynku.”

- **Rynek elektronicznego handlu**

Wartość europejskiego rynku elektronicznego handlu oszacowano na 106 mld euro w 2006 r. Internet jest najszybciej rozwijającym się kanałem sprzedaży detalicznej. W 2008 r. 51 proc. sprzedawców detalicznych w UE prowadziło handel przez Internet. Przepaść między krajowym a transgranicznym elektronicznym handlem stale się jednak powiększa za sprawą barier utrudniających handel przez Internet. Podczas gdy odsetek konsumentów w UE, którzy dokonują zakupów przez Internet, wzrósł w okresie dwóch lat (2006-2008) z 27 proc. do 33 proc., odsetek kupujących, którzy dokonali zakupu przez Internet z innego państwa UE, pozostał na tym samym poziomie (6 - 7 proc.). Przy tym jedynie 21 proc. sprzedawców oferuje obecnie usługę sprzedaży na odległość za granicę. Jednak właśnie w niej tkwi potencjał. Jedna trzecia konsumentów w UE twierdzi, że byłaby zainteresowana dokonaniem zakupu przez Internet produktu z innego kraju UE, jeśli jego cena byłaby niższa, a jakość lepsza. Również jedna trzecia konsumentów jest gotowa na dokonanie transakcji zakupu w języku obcym. 59 proc. sprzedawców detalicznych jest gotowych na prowadzenie takich transakcji w różnych językach.

- **Wyniki akcji anonimowych zakupów**

Przeprowadzony na zlecenie Komisji Europejskiej internetowy test miał na celu zbadanie możliwości i przeszkód napotykanych w ramach prowadzenia transakcji zakupu przez konsumentów dokonujących transgranicznych zakupów przez Internet w UE. Testerzy prowadzący badanie poszukiwali przez Internet w każdym z krajów UE 100 popularnych produktów (takich jak np. płyty kompaktowe, komputery, cyfrowe aparaty fotograficzne i pralki), sprawdzając, jakie oszczędności można osiągnąć dzięki zakupowi za granicą oraz jakie trudności związane są z zakupami przez Internet dokonywanymi w innym kraju Unii. W ramach badania przeprowadzono w sumie prawie 11 tys. transakcji. Najważniejsze wyniki są następujące:

- **Możliwość znacznych oszczędności dla konsumentów.** W 13 spośród 27 krajów i w przypadku co najmniej połowy wszystkich poszukiwanych produktów konsumenci zdołali znaleźć w innym kraju UE ofertę produktu, który był co najmniej o 10 proc. tańszy niż najkorzystniejsza cenowo oferta krajowa (z włączeniem wszystkich kosztów, takich jak koszty dostawy do kraju konsumenta).
- **Dostęp do produktów niedostępnych na rynku krajowym.** Kupujący w 13 krajach UE nie byli w stanie znaleźć w Internecie krajowych ofert co najmniej połowy produktów, których poszukiwali. Produkty te były jednak dostępne w jednym z pozostałych krajów UE.
- **Większość zamówień nie jest realizowana.** Średnio 61 proc. zamówień złożonych przez Internet w innym kraju UE nie zostało zrealizowanych. Powodem tego były przede wszystkim odmowa świadczenia usługi w kraju pochodzenia konsumenta ze strony sprzedawcy lub brak odpowiedniej możliwości dokonania płatności transgranicznej.
- **Barier w elektronicznym handlu**

W opublikowanym komunikacie przedstawiono strategię umożliwiającą zlikwidowanie barier w transgranicznym handlu przez Internet. Niektóre z priorytetowych obszarów działania to:

- **Utworzenie nieskomplikowanego, jednolitego zestawu praw dla konsumentów w UE.** Wniosek dotyczący dyrektywy o prawach konsumenckich ma na celu zastąpienie obecnej mnogości skomplikowanych przepisów jednym, przystępnym instrumentem obowiązującym w całej UE i zapewniającym konsumentom równą ochronę, a jednocześnie ograniczającym ponoszone przez sprzedawców detalicznych koszty związane z przestrzeganiem przepisów i dającym im pewność prawną.
- **Wzmocnienie ponadgranicznego egzekwowania przepisów.** Należy kontynuować prowadzoną na szczeblu UE skoordynowaną akcję służącą wzmocnieniu praw konsumenta (taką jak przeglądy internetowe), tak by wyeliminować nielegalne praktyki i zwiększyć zaufanie konsumentów do prowadzenia transgranicznych zakupów.
- **Uproszczenie przepisów dotyczących prowadzenia transgranicznego handlu detalicznego,** np. dotyczących podatku od wartości dodanej, opłat recyklingowych i opłat z tytułu praw autorskich. Obecnie niektórzy sprzedawcy detaliczni muszą rozliczać się z kilkoma organami podatkowymi, sprostać różniącym się krajowym przepisom dotyczącym recyklingu zużytego sprzętu elektronicznego i mogą być zmuszeni uiszczać opłaty z tytułu praw autorskich za te same towary w kilku krajach. Wnioski Komisji dotyczą dwóch pierwszych wymienionych problemów. Należy ponadto niebawem znaleźć praktyczne rozwiązania w zakresie opłat.

Pełny tekst komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów w sprawie transgranicznego elektronicznego handlu konsumenckiego w UE:

32. SPRAWY KONSUMENTÓW - UE wytycza nowe normy bezpieczeństwa produktów do spania dla niemowląt i małych dzieci

Państwa członkowskie UE zaaprobowały w dniu 21 października br. nowe normy dotyczące produktów do spania dla dzieci, w tym pościeli, śpiworek dla dzieci i materacy łóżeczkowych. Przepisy te pomogą zapobiec wielu wypadkom związanym z łóżeczkami dziecięcymi. Głosowanie odbyło się na posiedzeniu Komitetu ds. Ogólnego Bezpieczeństwa Produktów w Brukseli. Wypadki związane z łóżeczkami powodują więcej przypadków zgonów dzieci niż jakikolwiek inny produkt dziecięcy⁴. Zgodnie z danymi Europejskiej Bazy Danych o Urazach w latach 2005–2007 w Unii Europejskiej doszło do 17 tys. wypadków z udziałem przebywających w łóżeczku dzieci w wieku od 0 do 4 lat. Mimo że materace łóżeczkowe, osłony na łóżeczko, podwieszane łóżeczka dziecięce, pościel dziecięca i śpiworki dla dzieci często powodują poważne, a niekiedy śmiertelne wypadki, obecnie nie ma w UE norm bezpieczeństwa dotyczących tych produktów. Proponowane nowe normy zmniejszą ryzyko wypadków polegających na przykład na udławieniu się luźnymi częściami produktów, uwięzieniu dziecka w szczelinach i otworach z powodu złej konstrukcji materaca bądź uduszeniu sznurkami lub pętlami. Wprowadzone zostaną także inne niezbędne normy, takie jak wymogi dotyczące stabilności i konstrukcji podwieszanych łóżeczek dziecięcych, aby ograniczyć ryzyko wypadnięcia dziecka i doznania przez nie urazu. Proponowane normy bezpieczeństwa zostały przekazane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie na okres kontroli wynoszący trzy miesiące, a następnie będą skierowane do kolegium członków Komisji celem wydania formalnej decyzji przed przesłaniem europejskim organom normalizacyjnym.

Europejska komisarz ds. konsumentów, **Meglana Kunewa**, powiedziała: „Kwestie zapewnienia bezpieczeństwa dzieci pozostawiamy ich rodzicom lub opiekunom. My dbamy o to, by rodzice, którzy chcą używać tych produktów, nie musieli martwić się o ich bezpieczeństwo. Musimy czuwać nad dobrem naszych najbardziej bezbronnych konsumentów. Instrukcje użytkowania powinny być bardzo jasne; produkty muszą być naprawdę maksymalnie bezpieczne oraz muszą przejść wszystkie konieczne testy bezpieczeństwa.”

- **Sytuacja obecna:**

Zaaprobowane normy są częścią szerszego programu działań Komisji i państw członkowskich, mającego na celu aktualizację norm bezpieczeństwa dla produktów dziecięcych w UE. Na całym świecie istnieje szereg dowodów wskazujących na to, że produkty takie powodują bardzo liczne wypadki i urazy we wczesnym dzieciństwie. Przykładowo w USA w 2007 r. oddziały ratunkowe odnotowały około 62 tys. urazów związanych z produktami dziecięcymi u dzieci poniżej piątego roku życia. W latach 2007-2008 Komisja Europejska przeprowadziła, po zasięgnięciu opinii państw członkowskich, badanie wskazujące produkty dziecięce stwarzające największe zagrożenie, w odniesieniu do których nie ma norm bezpieczeństwa lub obowiązujące

---

⁴ Amerykańska Komisja ds. bezpieczeństwa produktów konsumenckich (CPSC), 2009

normy nie obejmują wszystkich rodzajów ryzyka. W badaniu tym wskazano m.in. 5 produktów, które były przedmiotem głosowania.

- **Problemy dotyczące artykułów dziecięcych do spania**

Z produktami tymi związane są głównie następujące zagrożenia:

Materace łóżeczkowe. Podstawowe ryzyko to uwięznięcie i zagrożenia związane z łatwopalnością. Uwięznięcie dziecka może być konsekwencją problemów z konstrukcją materaca, np. jego nieodpowiedniego rozmiaru, gdy za mały materac pozostawia szczeliny, w których dziecko może uwięznąć lub udusić się. Zagrożenia wiążą się także z niespełnieniem wymogów dotyczących palności.

Śpiworki dla dzieci i osłony na łóżeczko. Podstawowe ryzyko związane jest z uduszeniem, w tym uduszeniem w wyniku zablokowania dróg oddechowych, oraz zadławieniem, spowodowanym sznurkami, pętlami, dającymi się odłączyć częściami lub wydostającym się z produktu wypełnieniem.

Pościel dziecięca. Główne zagrożenia wiążą się z uduszeniem i przegrzaniem. Przy braku odpowiednich informacji dotyczących bezpieczeństwa produkty te mogą zwiększyć częstość występowania zespołu nagłej śmierci niemowląt ze względu na ryzyko przegrzania i asfiksji.

Podwieszane łóżeczka dziecięce. Podstawowe ryzyko związane z produktem to uduszenie, uwięznięcie oraz urazy, spowodowane błędami konstrukcyjnymi, w szczególności niestabilnością i brakiem wytrzymałości konstrukcji łóżeczka.

- **Kontekst**

Niemowlęta śpią codziennie średnio 16 godzin, a dzieci w wieku 3–5 lat nadal sypiają 11–13 godzin dziennie. Niemowlęta i małe dzieci przez pierwsze pięć lat życia spędzają co najmniej połowę doby w przestrzeni sypialnej. Produkty stosowane w tej przestrzeni muszą być bezpieczne, ponieważ to tam niemowlęta i małe dzieci są zwykle pozostawiane na dłuższy czas bez nadzoru.

- **Propozycje**

Nowe normy UE wprowadzą nowe wymogi bezpieczeństwa celem poprawy ogólnego bezpieczeństwa wymienionych produktów. Na przykład materace łóżeczkowe będą musiały być zaprojektowane w sposób minimalizujący ryzyko uwięznięcia lub asfiksji, tak aby nie było szczelin między materacem i podstawą łóżeczka i by dziecko znajdujące się w łóżeczku nie mogło łatwo podnieść materaca. Śpiworki dla dzieci, pościel dziecięca i osłony na łóżeczko nie będą mogły mieć sznurków, pętli, małych, dających się odłączyć części lub ostrych krawędzi mogących powodować uduszenie, w tym uduszenie w wyniku zablokowania dróg oddechowych, lub inne urazy. Ostrzeżenia i instrukcje będą musiały zawierać jasne informacje o wszelkim ryzyku związanym konkretnie z danym produktem. Uwzględniono także wymogi higieniczne.

- **Co dalej?**

Wniosek Komisji zostanie rozpatrzony przez Parlament Europejski i Radę (3-miesięczny okres kontroli), a następnie będzie skierowany do kolegium członków Komisji celem wydania formalnej decyzji. Następnie Europejski Komitet

Normalizacyjny zostanie uprawniony do rozpoczęcia prac nad nowymi normami dla produktów, które to prace mogą trwać do dwóch lat.

Informacje na temat wymienionego badania można znaleźć na następującej stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/consumers/safety/projects/ongoing-projects_en.htm#project_results

33. POLITYKA AZYLOWA - Wspólna i sprawiedliwa procedura azylowa oraz jednolity status w obrębie UE: ostatnie elementy składowe systemu ochrony międzynarodowej

Komisja Europejska przyjęła 21 października br. wnioski w sprawie zmian do dwóch obowiązujących aktów prawnych, tworzących wspólny europejski system azylowy: dyrektywy w sprawie kwalifikowania i statusu osób wymagających ochrony międzynarodowej oraz dyrektywy w sprawie procedur azylowych.

Zmiany te stanowią uzupełnienie wniosków przedstawionych przez Komisję w grudniu 2008 r. i w 2009 r. w ramach wdrażania programu haskiego oraz planu polityki azylowej⁵: dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania osób ubiegających się o azyl; rozporządzenia dublińskiego; rozporządzenia Eurodac; rozporządzenia w sprawie utworzenia Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu oraz wspólnego unijnego programu przesiedleń. Celem proponowanych środków jest zapewnienie lepszej ochrony ofiarom prześladowań, zgodnie z wnioskiem Rady Europejskiej zawartym w Europejskim pakiecie o imigracji i azylu. Wnioski mają również na celu zapewnienie większej spójności unijnych aktów prawnych w dziedzinie azylu, uproszczenie i ujednoczenie obowiązujących na terytorium całej Unii materialnych i proceduralnych norm w zakresie ochrony, a tym samym zapobieganie nadużyciom i zwiększenie efektywności procedury azylowej.

Wiceprzewodniczący Komisji **Jacques Barrot**, komisarz ds. wolności, sprawiedliwości i bezpieczeństwa, oświadczył: „Przyjęte dziś wnioski Komisji to ostatnie elementy składowe wspólnego europejskiego systemu azylowego. W ciągu ostatnich lat poczyniliśmy duże postępy dzięki przyjęciu wspólnych norm, jednak wciąż istnieją znaczne różnice między państwami członkowskim. Wnioski Komisji to ważny krok w kierunku osiągnięcia wyższych norm ochrony, zapewnienia równych szans oraz większej skuteczności i spójności systemu”.

• Dyrektywa w sprawie kwalifikowania

Wniosek ma na celu w szczególności:

- wyjaśnienie niektórych pojęć prawnych wykorzystywanych przy określaniu podstaw do udzielenia ochrony, takich jak „podmioty udzielające ochrony”, „ochrona wewnętrzna” lub „przynależność do szczególnej grupy społecznej”. I tak na przykład przy rozpatrywaniu wniosków brane będą pod uwagę kwestie płci. Wyjaśnienie zakresu pojęć umożliwi organom krajowym solidniejsze stosowanie kryteriów i szybsze rozróżnianie między osobami, które rzeczywiście potrzebują ochrony, a tymi, które nie są do niej uprawnione;

---

⁵ COM(2008) 360.

- wyeliminowanie różnic w zakresie praw przyznawanych uchodźcom i osobom objętym ochroną uzupełniającą, dla których nie ma już uzasadnienia. Zmiany dotyczą okresu ważności dokumentów pobytowych, dostępu do opieki społecznej i zdrowotnej oraz rynku pracy;
- zapewnienie rzeczywistego dostępu do praw przewidzianych już w dyrektywie poprzez uwzględnianie specyficznych wyzwań związanych z integracją, jakim muszą stawić czoła beneficjenci ochrony międzynarodowej. Osoby te nie mogą na przykład wystąpić do władz swojego kraju o dokumenty poświadczające uzyskane wykształcenie wyższe i kwalifikacje zawodowe. Wniosek ma umożliwić im pokonywanie takich praktycznych przeszkód, ułatwiając uznawanie ich kwalifikacji, dostęp do kształcenia zawodowego jak również do ułatwień integracyjnych.

- **Dyrektywa w sprawie procedur azylowych**

Wniosek ma na celu w szczególności:

- stworzenie jednolitej procedury poprzez uproszczenie i racjonalizację procedur azylowych, jak również zmniejszenie administracyjnego obciążenia państw członkowskich;
- ułatwienie dostępu do procedury rozpatrywania wniosków. Osoby, które pragną złożyć wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, powinny otrzymać odpowiednie informacje i porady już na samym początku swojego pobytu na danym terytorium. Straż graniczna, policja i inne organy władzy, które są dla osób występujących o ochronę organami pierwszego kontaktu, będą z kolei lepiej poinformowane, w jaki sposób należy z takimi osobami postępować;
- zwiększenie skuteczności procesu rozpatrywania wniosków. Jednym z ważnych środków jest wprowadzenie ogólnego sześciomiesięcznego terminu na dopełnienie procedur w pierwszej instancji. Wniosek przewiduje trzyletni okres przejściowy, w czasie którego państwa członkowskie mają przystosować się do tego terminu. We wniosku uproszczono i wyjaśniono również zasady proceduralne i pojęcia takie jak „bezpieczny kraj pochodzenia”, obowiązek współpracy osób ubiegających się o azyl z organami krajowymi oraz procedury w trybie przyśpieszonym. Proponowane zmiany umożliwią szybsze udzielanie ochrony tym osobom, które jej rzeczywiście potrzebują;
- podniesienie jakości decyzji podejmowanych w sprawach azylowych. Wniosek przewiduje zwiększenie gwarancji proceduralnych, w szczególności dla osób wymagających szczególnej troski, takich jak ofiary tortur lub małoletni bez opieki. Osoby pracujące z osobami ubiegającymi się o azyl powinny dysponować odpowiednią wiedzą;
- zapewnienie osobom ubiegającym się o azyl dostępu do skutecznych środków odwoławczych, zgodnie z zobowiązaniami ciążącymi na państwach członkowskich na mocy prawa wspólnotowego i międzynarodowego. We wniosku wyraźnie określono, że dokonywany przez sądy i trybunały przegląd decyzji podejmowanych w pierwszej instancji powinien odbywać się zarówno pod kątem okoliczności faktycznych jak i kwestii prawnych; wskazano w nim także jasne zasady dotyczące skutku zawieszającego odwołań. Proponowane zmiany zapewniają spójność z rozwijającym się orzecnictwem dotyczącym prawa do obrony, zasady równości stron oraz prawa do skutecznej ochrony sądowej.

**Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska⁶**

---

⁶ Na podstawie konferencji prasowych komisarzy oraz informacji prasowych KE.